

**"КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА" А.Д.,
БАЊА ЛУКА**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2014. године и
Извјештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1
Финансијски извјештаји:	
Биланс успјеха	2
Биланс стања	3
Извјештај о промјенама у капиталу	4
Биланс токова готовине	5
Напомене уз финансијске извјештаје	6-60

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Надзорном одбору и акционарима Комерцијалне банке А.Д., Бања Лука

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 2 до 60) Комерцијалне банке а.д., Бања Лука (у даљем тексту "Банка"), који обухватају биланс стања на дан 31. децембра 2014. године и одговарајући биланс успјеха, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и фер презентацију ових финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске, прописима Агенције за банкарство Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање банака, као и за интерне контроле које руководство сматра неопходним за састављање финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале усљед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима у финансијским извјештајима. Избор поступака зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих усљед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија такође укључује оцјену примјењених рачуноводствених политика и вредновање значајнијих процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Комерцијалне банке а.д., Бања Лука на дан 31. децембра 2014. године, као и резултате њеног пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске и прописима Агенције за банкарство Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање банака.

Бања Лука, 25. фебруар 2015. године

Овлашћени ревизор
Александар Пекез

"КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА" А.Д., БАЊА ЛУКА

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2014. године
(У хиљадама БАМ)

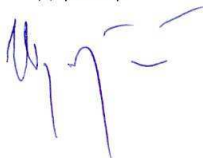
	Напомена	Година која се завршава 31. децембра 2014.	Година која се завршава 31. децембра 2013.
Приходи по основу камата	4	13,896	14,303
Расходи по основу камата	5	(3,924)	(4,392)
Нето приходи од камата		9,972	9,911
Приходи по основу накнада и провизија	6	3,226	3,052
Расходи по основу накнада и провизија	7	(935)	(764)
Нето приходи од накнада и провизија		2,291	2,288
Остали приходи из пословања	11	620	154
Остали расходи из пословања	10	(10,276)	(10,931)
Промјена вриједности имовине и обавеза (нето)	8	2	118
Резервисања за потенцијалне губитке (нето)	9	(2,450)	(1,167)
Добитак прије опорезивања		159	373
Порез на добит	12	(134)	(117)
Нето добитак текуће године		25	256
Остали укупни резултат, умањен за порезе		10	68
Укупан резултат за обрачунски период		35	324
Зарада по акцији :			
Основна зарада по акцији (у БАМ)		0.42	4.27

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Ови финансијски извјештаји су 19. фебруара 2015. године усвојени од стране руководства Банке.

Потписано у име Комерцијалне банке АД Бања Лука:

Срђан Шупут
Директор

Весна Стоканић
Помоћник директора Сектора финансија,
рачуноводства и извјештавања

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2014. године
(У хиљадама БАМ)

	Напомена	31. децембар 2014.	31. децембар 2013
АКТИВА			
Новчана средства и средства код Централне банке	13	42,274	44,343
Средства код других банака	14	4,059	6,704
Кредити пласирани комитентима	16	194,878	187,520
Хартије од вриједности	17	18,742	16,526
Опрема и нематеријална улагања	18	3,508	4,108
Обрачуната камата и остала актива	15	4,089	3,645
Укупна актива		267,550	262,846
ПАСИВА			
Депозити и кредити банака	19	-	51
Депозити комитената	20	170,845	170,991
Обавезе по кредитима	21	28,418	23,739
Остала пасива	22	3,078	3,067
Резервисања за потенцијалне губитке	23	611	435
Укупне обавезе		202,952	198,283
Капитал			
	24		
Акцијски капитал		60,000	60,000
Резерве из добити		256	-
Посебне резерве за процјењене губитке		4,231	4,231
Ревалоризационе резерве		86	76
Добитак текуће године		25	256
Укупан капитал		64,598	64,563
Укупна пасива		267,550	262,846
Потенцијалне и уговорене обавезе	25	13,127	14,232

Напомене на наредним странама чине саставни
дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године
(У хиљадама БАН)

	Акцијски капитал	Посебне резерве за процијене губитке	Законске резерве	Ревало-ризационе резерве	Нераспо-ређени добитак	Укупно
Стање,						
1. јануар 2013. године	60,000	3,181	-	-	1,050	64,231
Расподјела добитка у резерве	-	1,050	-	-	(1,050)	-
Нето добитак текуће године	-	-	-	-	256	256
Остали укупни резултат:	-	-	-	76	-	76
Стање,						
31. децембар 2013. године	60,000	4,231	-	76	256	64,563
Расподјела добитка у резерве	-	-	256	-	(256)	-
Добитак текуће године	-	-	-	-	25	25
Остали укупни резултат:						
- Актуарски добици (IAS 19)	-	-	-	47	-	47
- Ефекат одложених пореза	-	-	-	(9)	-	(9)
- Ефекат врједовања хартија од вриједности расположивих за продају	-	-	-	(28)	-	(28)
	-	-	-	10	-	10
Стање,						
31. децембар 2014. године	60,000	4,231	256	86	25	64,598

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2014. године
(У хиљадама БАМ)

	Година која се завршава 31.децембра 2014.	Година која се завршава 31. децембра 2013.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од камата	13,855	14,407
Одливи по основу камата	(3,968)	(3,998)
Приливи од накнада и провизија	3,265	2,150
Одливи по основу накнада и провизија	(919)	(764)
Приливи по основу осталих прихода	110	137
Одливи по основу плаћања запосленима и добављачима	(9,506)	(9,840)
Плаћен порез на добит	(17)	(459)
<i>Нето токови готовине из пословних активности</i>	<u>2,820</u>	<u>1,633</u>
Промене на пословним средствима и обавезама:		
Нето повећање кредита пласираних комитентима	(9,985)	(5,250)
Нето повећање хартија од вриједности	(1,784)	(2,396)
Нето (смањење)/ повећање депозита комитената	(203)	9,991
<i>Нето токови готовине из пословних активности</i>	<u>(9,152)</u>	<u>3,978</u>
Токови готовине из активности инвестирања		
Одливи за куповину опреме и нематеријалних улагања	(243)	(669)
О одливи од улагања у дугорочне ХОВ	-	(14,084)
<i>Нето токови готовине из активности инвестирања</i>	<u>(243)</u>	<u>(14,753)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Повећење обавеза по кредитима	4,679	13,144
<i>Нето токови готовине из активности финансирања</i>	<u>4,679</u>	<u>13,144</u>
Курсне разлике по основу прерачуна готовине и еквивалената готовине	2	118
Нето (смањење) / повећање готовине и еквивалената готовине	(4,714)	2,487
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>51,047</u>	<u>48,560</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u>46,333</u>	<u>51,047</u>
Готовина и еквиваленти готовине се састоје од сљедећих позиција биланса стања:		
Новчана средства и средства код Централне банке	<u>46,333</u>	<u>51,047</u>

Напомене на наредним странама чине саставни
дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Комерцијална банка а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Банка) је основана у септембру 2006. године и уписана је у судски регистар Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број 071-0-РЕГ-06-001693.

У поступку регистрације Банке за вршење основних дјелатности испуњени су сви услови који су захтјевани од стране регулаторних органа. Агенција за банкарство Републике Српске је Рјешењем број 03-870-4/2006 од 28.августа 2006. године издала дозволу за рад, а Рјешењем број 03-983-1/2006 од 25. септембра 2006. године је издата дозвола за међубанкарске платне трансакције. Банка је регистрована у БиХ за обављање платног промета и кредитних и депозитних послова у земљи и иностранству и у складу са прописима Републике Српске, дужна је да послује на принципима ликвидности, солвентности и рентабилности.

На дан 31. децембра 2014. године, Банку чине Централа у Бањалуци у улици Веселина Маслеше 6, као и 8 филијала и 9 агенција на територији Босне и Херцеговине.

На дан 31. децембра 2014. године Банка је имала 144 запослена радника (31. децембра 2013. године 143 запосленог радника).

Порески идентификациони број Банке је 4402503100008.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Банке су припремљени у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Српској.

Финансијски извјештаји су састављени по начелу набавне вриједности (историјског трошка), осим за ревалоризацију одређених финансијских инструмената који су вредновани по фер вриједности, као што је објашњено касније у рачуноводственим политикама.

Финансијски извјештаји су приказани у формату прилагођеном захтијевима IAS 1 "Презентација финансијских извјештаја".

2.2. Правила процјенивања

Финансијски извјештаји су састављени на основу начела историјског трошка, осим за слjedeће позиције:

- финансијски инструменти по фер вриједности кроз биланс успеха, који се вреднују по фер вриједности;
- финансијски инструменти расположиви за продају, који се вреднују по фер вриједности и
- некретнине и опрема у случају значајног одступања садашње књиговодствене вриједности од фер вриједности.

Финансијски извјештаји су припремљени на бази концепта наставка пословања, који подразумева да ће Банка наставити са пословањем у предвидивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА (наставак)

2.3. Коришћење процјењивања

Састављање и приказивање финансијских извјештаја захтјева од руководства Банке коришћење најбољих могућих процјена и разумјевања претпоставки, који имају ефекте на исказане вриједности средстава и обавеза, као и објелодањивања потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја као и прихода и расхода у току извјештајног периода.

Ове процјене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а које дјелују реално и разумно у датим околностима. На бази ових информација се формира претпоставка о вриједности средстава и обавеза, коју није могуће непосредно потврдити на бази других информација. Стварна вриједност средстава и обавеза може да одступа од вриједности која је процјењена на овај начин. Процјене, као и претпоставке на основу којих су процјене извршене, су резултат редовних провјера. Уколико се путем провјере утврди да је дошло до промјене у процјењеној вриједности средстава и обавеза, утврђени ефекти се признају у финансијским извјештајима у периоду када је дошло до промјене у процјени, уколико промјена у процјени утиче само на тај обрачунски период, или у периоду када је дошло до промјене у процјени и наредним обрачунским периодима, уколико промјена у процјени утиче на текући и будуће обрачунске периоде.

2.4. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Банке су исказани у хиљадама конвертибилних марака (БМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској и функционалну валуту Банке.

2.5. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS")

(а) Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској

Приложени финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда (IAS), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања (IFRS), који су били у примјени на дан 1. јануара 2009. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске. Наиме, на основу одредби важећег Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 36/09 и 52/11), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују IAS, односно IFRS, као и Међународне стандарде ревизије (ISA), Кодекс етике за професионалне рачуновође, као и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније.

Поред наведеног, дана 15. јула 2010. године Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске ("Савез РР РС") је донио "Одлуку о почетку обавезне примјене издања IAS/IFRS (објављених до 1. јануара 2009. године)", а на основу "Одлуке о овлашћењима за превод и објављивање" надлежне Комисије за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине од 10. марта 2006. године (Службени гласник БиХ, број 81/06), којом се таква овлашћења дају Савезу РР РС. Наведено издање IAS/IFRS је одобрено од стране Фондације одбора за Међународне рачуноводствене стандарде као званични превод на српски језик за Босну и Херцеговину (Републику Српску), Србију и Црну Гору. Према наведеној Одлуци IAS/IFRS објављени до 1. јануара 2009. године обавезно се примјењују на финансијске извјештаје сачињене и презентоване у Републици Српској за обрачунске периоде који почињу 1. јануара 2010. године или касније.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА (наставак)

2.5. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(а) Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду у Републици Српској (наставак)

Међутим, промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојени стандарди и тумачења, издати након 1. јануара 2009. године, нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени, као и објављени стандарди и тумачења који још увијек нису у примјени, објелодањени су у напоменама у наставку - 2.4 (б) и 2.4 (в).

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Српске од IFRS и IAS могу имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Банке, приложени финансијски извјештаји се не могу сматрати финансијским извјештајима састављеним у потпуној сагласности са IFRS и IAS.

Руководство Банке анализира промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојене стандарде и тумачења издата након 1. јануара 2009. године, и након установљивања стандарда и тумачења који су релевантни за Банку, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

(б) Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској

На дан објављивања ових финансијских извјештаја, доле наведени стандарди и измјене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а слједећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извјештавања, али нису званично усвојена у Републици Српској за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2014. године:

- IFRS 1 (ревидовани) "Прва примјена IFRS" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Висока хиперинфлација (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" – Укидање фиксних датума за оне који први пут примјењују IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Додатни изузеци за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Ограничени изузеци за упоредна објелодањивања у складу са IFRS 7 за оне који први пут усвајају IFRS (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- Измјене IFRS 1 "Прва примјена IFRS" - Државни кредити (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 2 "Исплате по основу акција" – Трансакције групних исплата у новцу по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- IFRS 3 (ревидовани) "Пословне комбинације" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Трансфер финансијске имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2011. године),
- Измјене IFRS 7 "Финансијски инструменти: Објелодањивања" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА (наставак)

2.5. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској (наставак)*

- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" и IAS 27 "Појединачни финансијски извјештаји" – Инвестирана друштва (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- IFRS 11 "Заједнички аранжмани" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRS 13 "Одмјеравање фер вриједности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 11 "Заједнички аранжмани" и IFRS 12 "Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима" - Упутство о транзицији (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 1 "Презентација финансијских извјештаја" – Презентација ставки Осталог укупног резултата (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2012. године),
- Измјене IAS 12 "Порез на добит" – Одложени порези: Покриће основне имовине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2012. године),
- Измјене IAS 19 "Бенефиције запослених" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 24 "Објелодањивања о повезаним странама" - Поједностављивање захтијеваних објелодањивања за ентитете у државном власништву и појашњење дефиниције повезаних страна (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- Измјене IAS 27 "Консолидовани и појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IAS 27 (ревидован у 2011. години) "Појединачни финансијски извјештаји" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IAS 28 (ревидован у 2011. години) "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Приказивање" – Рачуноводствено обухватање права (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. фебруара 2010. године),
- Измјене IAS 32 "Финансијски инструменти: Презентација" – Пребијање финансијске имовине и финансијских обавеза (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 36 "Обезвјеђење средстава" – Објелодањивање надокнадивог износа за нефинансијску имовину (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и мјерење" – Прихватљиве хеџинг ставке (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- Измјене IAS 39 "Финансијски инструменти: Признавање и одмјеравање – Замјена деривата и наставак рачуноводства хеџинга" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања IFRS објављеног 16. априла 2009. године (IFRS 2, IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 18, IAS 36, IAS 38, IAS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2010. године),
- Измјене различитих стандарда и тумачења која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања IFRS објављеног 6. маја 2010. године (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 7, IAS 1, IAS 27, IAS 34, IFRIC 13) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (већина измјена биће на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- Измјене различитих стандарда "Унапријеђења IFRS (2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS објављена 17. маја 2012. године (IFRS 1, IAS 1, IAS 16, IAS 32, IAS 34), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА (наставак)

2.5. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) *Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увијек нису званично преведени и усвојени у Републици Српској (наставак)*

- Измјене IFRIC 14 "IAS 19 - Граница дефинисаних примања запослених, минимум захтјева фонда и њихова интеракција" - Преплата минималних захтјева фонда (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2011. године),
- IFRIC 17 "Пренос неновачаних средстава власницима предузећа" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 "Пренос средстава комитентима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 "Укидање обавеза инструментима капитала" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2010. године),
- IFRIC 20 "Трошкови откривке у производној фази површинских рудника" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2013. године),
- IFRIC 21 "Дажбине" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године), и
- „Свеобухватни оквир за финансијско извјештавање 2010. године“ што представља измјену „Оквир за припремање и приказивање финансијских извјештаја“ (на снази од датума објављивања, односно од септембра 2010. године),

(в) *Објављени стандарди и тумачења који још увијек нису ступили на снагу*

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, следећи нови стандарди, измјене стандарда и интерпретације су биле издате али нису постале ефективне:

- IFRS 9 "Финансијски инструменти" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018. године),
- IFRS 14 "Регулаторни одложени рачуни" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- IFRS 15 "Приходи од уговора са купцима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2017. године),
- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји" и IAS 28 "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" – Продаја или учешће у имовини између инвеститора и придруженог ентитета или заједничког подухвата (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IFRS 10 "Консолидовани финансијски извјештаји", IFRS 12 „Објелодањивања о учешћу у другим правним лицима“ и IAS 28 "Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате" – Инвестирани ентитети: Примјењивање изузетака у консолидацији (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IFRS 11 "Заједнички аранжмани" – рачуноводство спајања интереса у заједничким пословима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IAS 1 "Презентација финансијских извјештаја" – Иницијатива за објелодањивање (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IAS 16 "Некретнине, постројења и опрема" и IAS 38 "Нематеријална улагања" – Објашњење прихватљивих метода амортизације (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IAS 16 "Некретнине, постројења и опрема" и IAS 41 "Пољопривреда" – Пољопривреда: биолошка средства која су предмет убирања (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене IAS 19 "Примања запослених" – Планови дефинисаних примања: Доприноси за запослене (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2014. године),
- IAS 27 "Појединачни финансијски извјештаји" – Капитални метод у појединачним финансијским извјештајима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године),
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2010. - 2012.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24 и IAS 38), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА (наставак)

2.5. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(е) *Објављени стандарди и тумачења који још увијек нису ступили на снагу (наставак)*

- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2011. - 2013.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 13 и IAS 40), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014. године), и
- Измјене разних Стандарда "Унапријеђења IFRS (период 2012. - 2014.)" која су резултат годишњег унапријеђења IFRS (IFRS 5, IFRS 7, IAS 19 и IAS 34), са циљем отклањања неусаглашености и усаглашавања текста (измјене би требало да се примјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године).

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између Банке и клијента.

Приход по основу камате на некавалитетну активу, за обрачунату а ненаплаћену камату, признаје се у билансу успјеха. Банка редовно спроводи исправку вриједности ненаплаћеног потраживања по основу камата на некавалитетну активу у складу са усвојеном методологијом за исправку вриједности потраживања у складу са IAS 39.

Накнаде за одобравање кредита се разграничавају и равномерно амортизују у току трајања отплате кредита, што је по мишљењу руководства Банке приближно методу ефективне каматне стопе.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања ануитета за курс КМ у односу на ЕУР, другу страну валуту или за индекс раста цијена на мало, а обрачунавају се на крају сваког мјесеца у току отплате и на дан доспијећа ануитета за плаћање.

3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода. Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспијећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успјеха признају се у тренутку настанка, односно доспијећа за наплату. Приходи од накнаде за одобравање гаранција и других потенцијалних обавеза разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успјеха сразмјерно времену трајања.

3.3. Приходи и расходи по основу хартија од вриједности

Добици и губици по основу промјене амортизоване вриједности хартија од вриједности које се држе до доспијећа признају се у корист прихода, односно на терет расхода.

Реализовани или нереализовани добаци и губици по основу промјене тржишне вриједности хартија од вриједности којима се тргује признају се кроз биланс успјеха.

Нереализовани добаци и губици по основу хартија од вриједности расположивих за продају признају се у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал Банке. Приликом продаје или трајног смањења вриједности ових хартија, одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у билансу успјеха као добаци или губици по основу продаје хартија од вриједности, односно као губици по основу трајног смањења вриједности.

Добаци/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промјене курса хартија од вриједности расположивих за продају као и приходи од камата по хартијама од вриједности расположивих за продају исказују се у оквиру биланса успјеха.

Обезвјеђења за процјењене вриједности ризика по свим врстама ХОВ признају се у билансу успјеха Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.4. Прерачунавање девизних износа

Пословне промјене настале у страниој валути су прерачунате у БАМ по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промјене.

Средства и обавезе исказане у страниој валути на дан биланса стања, прерачунате су у БАМ по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страниој валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниој валути, књижене су у корист или на терет биланса успјеха као добици или губици по основу курсних разлика.

Преузете и потенцијалне обавезе у страниој валути прерачунате су у БАМ по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан биланса стања.

3.5. Некретнине, инвестиционе некретнине, опрема и нематеријална улагања

3.5.1. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вриједности или цијени коштања. Након почетног признавања, нематеријална улагања се исказују по набавној вриједности умањеној за исправку вриједности и губитке услед обезврјеђења.

Обрачун амортизације нематеријалних улагања почиње од наредног мјесеца у односу на мјесец у којем је нематеријално улагање расположиво за употребу.

Основицу за обрачун амортизације чини набавна вриједност умањена за преосталу (резидуалну) вриједност. Ако преостала вриједност није материјално значајна, не узима се у обзир приликом обрачуна амортизације, односно не умањује основицу за амортизацију.

Нематеријална улагања амортизују се путем пропорционалне методе, уз коришћење амортизационе стопе од 20%.

3.5.2. Основна средства

а) Признавање и вредновање

Основна средства, се вреднују по набавној вриједности умањеној за исправку вриједности и губитке услед обезврјеђења. Почетно мјерење основних средстава врши се по набавној вриједности или по цијени коштања.

Набавна вриједност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни дио неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као дио те опреме.

Када дијелови основног средства имају различите корисне вијекове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

б) Накнадни трошкови

Трошкови замјене дијела основног средства признају се по књиговодственој вриједности уколико је вјероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим дијелом приливати у Банку и ако се цијена коштања тог дијела средства може поуздано измјерити. Резервни дијелови и опрема за сервисирање евидентирају се кроз биланс успјеха када се потроше.

в) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине Банке чине грађевински објекти и земљиште које Банка издаје у закуп, и који су вредновани по набавној вриједности, умањеној за исправку вриједности и евентуалне импаритетне губитке, у складу са IAS 40 „Инвестиционе некретнине“.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.5.2. Основна средства (наставак)

г) Амортизација

Амортизација основних средстава обрачунава се равномјерно на набавну или ревалоризовану вриједност основних средстава, примјеном слједећих годишњих стопа, које су одређене тако да се набавна вриједност или ревалоризована вриједност умањена за преосталу (резидуалну) вриједност основних средстава амортизује у једнаким годишњим износима у току вијека употребе.

Примјењене годишње стопе амортизације су:

Компјутерска опрема	25%
Возила	15.5%
Намештај и остала опрема	10% - 33.33%
Улагања у туђе објекте	10% - 33.34%
Грађевински објекти	2.5 %

3.6. Залихе

3.6.1. Залихе

Залихе се исказују по цијени коштања или по нето продајној вриједности у зависности од тога која је нижа. У оквиру залиха Банка исказује средства стечена наплатом доспјелих потраживања по кредитима.

3.6.2. Стална средства намјењена продаји

Стално средство намјењено продаји је средство чија се књиговодствена вриједност може преваходно надокнадити продајном трансакцијом, а не кроз даљу употребу.

Стално средство се класификује као стално средство намјењено продаји ако су испуњени слједећи критеријуми:

- Средство (или група средстава) је расположива за непосредну продају у стању у коме се тренутно налази;
- Постоји усвојени план продаје сталних средстава и започето је са активностима на остварењу плана продаје;
- Постоји активно тржиште за таква средства и средство је активно присутно на том тржишту;
- Вјероватноћа продаје је врло велика, односно постоји очекивање да ће продаја бити реализована у року од годину дана од дана класификације средства као сталног средства намјењеног продаји.

Стално средство намјењено продаји се почетно вреднује по садашњој (књиговодственој) вриједности или тржишној (фер) вриједности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која вриједност од тих вриједности је нижа. Од момента класификације средства као сталног средства намјењеног продаји, престаје се са обрачуном амортизације за ова средства.

Уколико дође до промјене плана продаје, стално средство престаје да се класификује као стално средство намјењено продаји. У том случају, стално средство се вреднује по нижој од следеће двије вриједности: Књиговодствене вриједности средства прије него што је стално средство класификовано као стално средство намјењено продаји, усклађене за обрачунату амортизацију и обезвређење које би било признато да стално средство није било класификовано као стално средство намјењено продаји и надокнадиве вриједности на датум накнадне одлуке да се средство не прода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.7. Финансијски инструменти

а) Класификација

Банка класификује своја финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједностима исказују у билансу успеха, кредити и потраживања, финансијска средства расположива за продају и средства која се држе до рока доспјећа. Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

б) Признавање

Куповина или продаја финансијског средства или обавезе се евидентира коришћењем рачуноводственог обухватања на датум салдирања трансакције.

в) Вредновање

Финансијски инструменти иницијално се вреднују по тржишној вриједности која укључује трансакционе трошкове код свих финансијских средстава или обавеза осим оних која се вреднују по фер вриједности кроз биланс успеха.

Финансијска средства која се воде по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у билансу успеха иницијално се признају по фер вриједности, а трансакциони трошкови терете трошкове пословања у билансу успеха.

Финансијска средства расположива за продају и финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у билансу успеха се након иницијалног признавања, исказују по фер вриједности.

Кредити и потраживања, као и финансијска средства која се држе до доспјећа, вреднују се по амортизованој вриједности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

Након иницијалног признавања, финансијске обавезе се исказују по амортизованој вриједности коришћењем метода ефективне каматне стопе, осим финансијских обавеза по фер вриједности кроз биланс успеха.

г) Престанак признавања

Банка врши искњижење финансијског средства када права на прилив готовине по основу тог средства истекну или када та права пренесе на другог. Свако право по пренијетој финансијској активи, креирано или задржано од стране Банке, признаје се као посебно средство или обавеза.

Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренијета на другог.

д) Вредновање по амортизованим вриједностима

Амортизована вриједност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањена за отплате главнице, а увећана или умањена за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вриједности и номиналне вриједности на дан доспјећа инструмента, умањеног за обезвређење.

ђ) Вредновање по фер вриједности

Фер вриједност финансијских инструмената је износ за који средство може бити размјењено, или обавеза измирена, између обавјештених, вољних страна у оквиру независне трансакције.

Фер вриједност се одређује примјеном доступних тржишних информација на дан извјештавања и осталих модела вредновања које Банка користи.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.7. Финансијски инструменти (наставак)

ђ) Вредновање по фер вриједности (наставак)

Фер вриједност појединих финансијских инструмената исказаних по номиналној вриједности је приближно једнака њиховој књиговодственој вриједности. Ови инструменти обухватају готовину, као и потраживања и обавезе које немају уговорено доспеће, ни уговорену фиксну каматну стопу. Остала потраживања и обавезе се свде на садашњу вриједност дисконтовањем будућих новчаних токова уз коришћење текућих каматних стопа.

Руководство је мишљења да усљед природе пословања Банке и њених општих политика, нема значајних разлика између књиговодствене и фер вриједности финансијских средстава и обавеза.

Фер вриједност неопозивих кредита и ванбилансних ставки је иста као њихова књиговодствена вриједност.

е) Обезврјеђење

Финансијска средства Банке се процјењују на дан биланса како би се утврдило да ли постоје објективни докази обезврјеђења. Уколико постоје докази о обезврјеђењу, утврђује се наплатив износ пласмана. Ради адекватног и ефикасног управљања кредитним ризиком, Банка је својим унутрашњим актима прописала посебне политике и процедуре за идентификовање лоше активе и управљање том активом.

Руководство Банке врши процјену наплативости потраживања, односно исправке вриједности пласмана на основу појединачне процјене ризичних потраживања. Ризичним потраживањима се сматрају сва потраживања са кашњењем у отплати. Банка процјењује наплативи износ потраживања и пласмана, имајући при томе у виду уредност у плаћању, финансијско стање дужника и квалитет колатерала, као и уговорени новчани ток и историјске податке о губицима.

За процјењен износ обезврјеђења Банка врши исправку вриједности на терет расхода периода у коме је дошло до обезврјеђења. Ако у каснијим периодима руководство Банке утврди да је дошло до промјене услова и да обезврјеђење више не постоји, раније извршена исправка вриједности се укида у корист прихода.

Укидање исправке вредности не може имати за резултат већу књиговодствену вриједност средства од вриједности коју би то средство имало да раније није вршено обезврјеђење.

3.8. Кредити

Кредити су исказани у билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу, као и за исправку вриједности која је заснована на процјени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процјени наведених ризика руководство примјењује методологију која је заснована на пуној примјени IAS 39.

Кредити у БАМ, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс БАМ у односу на ЕУР, другу инострану валуту, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вриједности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације се евидентирају у оквиру прихода и расхода од промјене вриједности имовине и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.9. Финансијска средства

3.9.1. Финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједностима исказују у билансу успјеха

Финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјена у фер вриједности исказују у билансу успјеха су финансијска средства која се држе ради трговања. Финансијско средство ће се класификовати у ову категорију уколико је прибављено првенствено ради продаје у кратком року.

3.9.2. Финансијска средства која се држе до доспјећа

Финансијска средства која се држе до доспјећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспјећа, које Банка има намјеру и могућност да држи до рока доспјећа. Ова финансијска средства обухватају обвезнице правних лица.

У случају да Банка одлучи да прода значајан дио финансијских средстава која се држе до доспјећа, цијела категорија се рекласификује као расположива за продају.

Финансијска средства која се држе до доспјећа класификују се као дугорочна средства, осим ако су рокови доспјећа краћи од 12 мјесеци од датума биланса стања, тада се класификују као краткорочна средства.

Финансијска средства која се држе до доспјећа иницијално су евидентирана по набавној вриједности, а на дан биланса су исказана по амортизованој вриједности, односно садашњој вриједности будућих токова готовине утврђених примјеном ефективне каматне стопе садржане у инструменту.

3.9.3. Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована као кредити и потраживања, финансијска средства која се држе до доспјећа или финансијска средства по фер вриједности чији се ефекти промјене фер вриједности исказују у билансу успјеха. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намјера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промјене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цијена. Уколико за финансијско средство расположиво за продају не постоји активно тржиште, уколико су са фиксним роком доспјећа, финансијска средства расположива за продају се вреднују по амортизованој вриједности примјеном метода ефективне каматне стопе.

Финансијска средства расположива за продају се састоје од обвезница емитента Владе Републике Српске и Републике Србије.

Финансијска средства расположива за продају се иницијално процјењују по набавној вриједности, а на дан биланса процјењују се по тржишној вриједности, ако је позната. Промјена тржишне вриједности се исказује у оквиру капитала, у корист или на терет ревалоризационих резерви, све до отуђења тих финансијских средстава када се ревалоризационе резерве преносе у приходе или расходе.

У случају када финансијска средства расположива за продају забиљеже пад вриједности, уз постојање објективних доказа умањења вриједности средства (дуготрајна и континуиран пад вриједности у периоду дужем од 12 мјесеци, као и пад вриједности изнад 30% набавне вриједности средства) акумулирани губитак који је признат директно у капитал искњижава се из капитала и признаје се као расход обезвјеђења, иако признавање финансијског средства није престало.

3.10. Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима се подразумјевају готовина, средства на рачунима код других банака и чекови послати на наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.11. Порези и доприноси

3.11.1. Порез на добит

Порез на добит представља износ обрачунат примјеном прописане пореске стопе на износ добитка прије опорезивања исказаног у складу са IAS/IFRS, по одбитку ефеката сталних разлика које прописану пореску стопу своде на ефективну пореску стопу.

Коначни износ обавезе по основу пореза на добит утврђује се примјеном пореске стопе од 10% на пореску основицу утврђену пореским билансом и пореском пријавом. Порески ефекти који се односе на пријевремене разлике између пореске основице појединих средстава и обавеза и износа тих средстава и обавеза исказаних у билансу стања састављеном у складу са IAS/IFRS исказани су као одложена пореска средства или одложене пореске обавезе.

3.11.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на непокретности, порез на додатну вриједност, порезе и доприноси на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и дажбине у складу са републичким, локалним и пореским прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих оперативних расхода.

3.12. Депозити

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и Банке. Банка је уговарала каматне стопе на депозите у зависности од висине депозита.

Девизни депозити се приказују у БАМ према средњем курсу валута важећем на дан биланса. У билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити.

3.13. Капитал

Капитал Банке обухвата: акцијски капитал, посебне резерве за потенцијалне губитке, добитак текуће године, нераспоређени добитак из ранијих година и ревалоризационе резерве.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

3.14. Кључне рачуноводствене процјене и претпоставке

Руководство врши процјене и доноси претпоставке које утичу на вриједност средстава и обавеза у наредној финансијској години. Процјењене вриједности су ријетко једнаке оствареним резултатима. Процјене и претпоставке које садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствене вриједности средстава и обавеза у току наредне финансијске године су приказане у даљем тексту.

а) Исправка вриједности потраживања

Банка врши преглед потраживања и других пласмана у циљу процјене исправке вриједности и резервисања на мјесечном нивоу.

Банка врши разумно, опрезно и правовремено утврђивање вјероватног губитка по основу обезвјеђења кредита, као и интервенција по основу потенцијалних обавеза, како би се заштитио резултат пословања Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) немогућношћу наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза. Обезвјеђење билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама врши се само онда када постоји оправдан основ.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.14. Кључне рачуноводствене процјене и претпоставке (наставак)

а) Исправка вриједности потраживања (наставак)

Кредит је обезвријеђен када је његова књиговодствена вриједност већа о процјењеног надокнадивог износа, при чему се надокнадиви износ процјењује на основу докуменованих насталих догађаја у прошлости, а у исто вријеме на основу процјене очекиваних догађаја који могу настати у будућности.

Обезвријеђење кредита које умањује вриједност кредита, евидентира се на рачуну исправки вриједности у оквиру биланса стања и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Информације које могу указати на губитке по основу потраживања и пласмана укључују: нередовност и кашњење у измиривању обавеза, финансијско стање дужника које указује на знатне проблеме у његовом пословању, информација о блокади рачуна дужника, тржишне и економске услове на локалном нивоу који условљавају кашњења у измиривању обавеза и слично. Методологија и претпоставке од којих се полази при дефинисању износа и периода прилива готовине по основу пласмана су предмет редовне провјере у циљу свођења на минимум разлике између процјењених губитака и стварних губитака.

Поступак процјене обезвријеђења се врши на појединачном нивоу, за сваки материјално значајан кредит и на групном нивоу, за материјално мање значајне кредите. Износ обезвријеђења се појединачно процјењује као разлика између књиговодствене вриједности и садашње вриједности очекиваних будућих новчаних токова, утврђене дисконтовањем, примјеном ефективне каматне стопе конкретног кредита.

Обезвријеђење за материјално мање значајне кредите се процењује групно за сваку бонитетну групу посебно, имајући у виду њихове сличне карактеристике у погледу кредитног ризика, и то у висини процента миграција одговарајуће бонитетне групе у V бонитетну групу коригованих за проценат наплате кредита који су били сврстани у V бонитетну групу.

Методологија и претпоставке од којих се полази при дефинисању износа и периода прилива готовине по основу пласмана су предмет редовне провјере у циљу свођења на минимум разлике између процјењених губитака и стварних губитака. Износи очекиваних прилива по кредиту процјењују се на основу доказа о планираним приходима дужника, или на основу очекиваног новчаног тока из реализације колатерала. Процјена броја дана кашњења наплате одређеног потраживања од дужника, утврђује се сагледавањем свих релевантних доказа о времену реализације планираних прихода дужника, као и искуствених података о кашњењу у плаћању тог дужника.

б) Поштена (фер) вриједност

Утврђивање поштене вриједности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цијена захтјева коришћење различитих модела и техника. Код финансијских инструмената који имају мањи обим трговине и чије тржишне цијене су самим тим мање транспарентне, утврђивање фер вриједности је субјективније, односно захтјева већи степен коришћења процјене у зависности од ликвидности инструмента, концентрације ризика, несигурности на тржишту, претпоставки везаних за цијену и осталих фактора који утичу на конкретан финансијски инструмент.

3.15. Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у БиХ/РС, Банка је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЈЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ (наставак)

3.15. Бенефиције запослених (наставак)

Банка нема сопствене пензионе фондове нити опције за исплате запосленима у виду акција и по том основу нема идентификоване обавезе на дан 31. децембра 2014. године.
 Банка је извршила издвајање резервисања у 2014. години у складу са IAS 19 за дугорочне обавезе за отпремнине за одлазак у пензију и за неискоришћене дане годишњих одмора запослених. За процјену и обрачун резервисања по наведеним основама Банка је ангажовала овлашћеног лиценцираног актуара.

4. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ КАМАТА

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2014.	2013.
Приходи по основу камата од:		
Централне банке БиХ	26	15
Средства код других банака	1	7
Предузећа, јавних и државних институција	10,481	11,042
Хартија од вриједности	784	554
Становништва	2,604	2,685
	13,896	14,303

5. РАСХОДИ ПО ОСНОВУ КАМАТА

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2014.	2013.
Расходи по основу камата од :		
Депозити и кредити од банака и финансијских организација	861	739
Депозити правних лица, државних и јавних институција	1,561	2,166
Депозити становништва	1,502	1,487
	3,924	4,392

6. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2014.	2013.
Накнаде по основу обављања платног промета	2,012	1,905
Накнаде по издатим гаранцијама и друга јемства	181	248
Накнаде по основу мјењачких послова и послова са девизама	498	438
Накнаде по основу платних картица	374	303
Остале накнаде и провизије	161	158
	3,226	3,052

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

7. РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2014.	2013.
Накнаде по основу купопродаје девиза	93	99
Накнаде Централној Банци по основу платног промета у земљи	174	205
Накнаде за услуге платног промета у иностранству	112	98
Накнаде за услуге Агенције за банкарство РС	206	193
Накнаде за услуге по платним картицама	328	157
Остале накнаде и провизије	22	12
	935	764

8. ПРОМЈЕНА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА - НЕТО

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2014.	2013.
Приходи по основу позитивних курсних разлика	3,410	4,455
Расходи по основу негативних курсних разлика	(3,408)	(4,337)
	2	118

Средства и обавезе исказане у страном валути на дан биланса стања су прерачунате у БАМ по званичном средњем курсу који је важио на тај дан. Курсне разлике настале као резултат прерачунавања, књижене су у корист прихода или на терет расхода.

9. РЕЗЕРВИСАЊА

а) Резервисање за потенцијалне губитке и уговорене обавезе

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2014.	2013.
РАСХОДИ ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ		
Расходи индиректних отписа пласмана	6,298	5,803
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	398	212
Расходи по основу резервисања за остале обавезе	64	30
	6,760	6,045
ПРИХОДИ ОД УКИДАЊА ИСПРАВКЕ ВРИЈЕДНОСТИ		
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	4,072	4,569
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне обавезе	226	251
Приходи од укидања осталих резервисања	12	58
	4,310	4,878
РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ГУБИТКЕ - НЕТО	2,450	1,167

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

9. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Кретања током године на дугорочним резервисањима за потенцијалне губитке и уговорене обавезе

	Кредити пласирани комите- нтима	Обрачуната камата и остала актива	Потенција- лне и уговорене обавезе	Судски спорови	У хиљадама БАН	
					Резервиса- ња за отпремнине радника и годишње одморе	Укупно
Стање,						
1. јануар 2013. године	7,298	1,022	141	19	341	8,821
Издавања у току године	5,517	286	212	5	25	6,045
Укидање резервисања	(4,380)	(189)	(251)	(19)	(39)	(4,878)
Стање,						
31. децембар 2013. године	8,435	1,119	102	5	327	9,988
Издавања у току године	5,799	499	398	3	61	6,760
Укидање резервисања	(3,901)	(171)	(226)	-	(12)	(4,310)
Евидентирање актураских добитака на терет ревалоризационих резерви	-	-	-	-	(47)	(47)
Стање,						
31. децембар 2014. године	10,333	1,447	274	8	329	12,391

10. ОСТАЛИ РАСХОДИ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама БАН	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2014.	2013.
Нето лична примања и накнаде примања	2,546	2,764
Порези и доприноси на лична примања	1,731	1,881
Остала лична примања	197	198
Трошкови материјала, енергије, горива и остали материјални трошкови	312	346
Текуће и инвестиционо одржавање основних средстава	668	625
Трошкови закупнина	1,564	1,665
Трошкови рекламе и пропаганде	116	150
Трошкови амортизације	884	935
Трошкови ПТТ и телекомуникационих услуга	175	187
Трошкови обезбјеђења имовине	559	559
Трошкови премије осигурања депозита	354	386
Трошкови осталих премија осигурања	204	222
Трошкови осталих пореза и доприноса	139	120
Трошкови адвоката и такси	129	178
Остали нематеријални трошкови	681	685
Остало	17	30
	10,276	10,931

11. ОСТАЛИ ПРИХОДИ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама БАН	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2014.	2013.
Добици од продаје ХОВ расположивих за продају	467	-
Остали приходи	153	154
	620	154

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

12. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава	
	31. децембра	31. децембра
	2014.	2013.
Добит прије опорезивања	159	373
Порез на добит по стопи од 10 %	16	37
Порески губитак пренесен из претходног периода	(44)	-
Пореско непризнати трошкови резервисања и остали трошкови	260	138
Приход ослобођен обрачуна пореза	(98)	(58)
Ефективни порез на добит	134	117
Ефективна пореска стопа	84 %	31 %

	У хиљадама БАМ	
	Година која се завршава	
	31. децембра	31. децембра
	2014.	2013.
Одложене пореске обавезе		
-ревалозиционе резерве по ХОВ и актуарским процјенама (напомена 22)	10	-
	10	-

Одложене пореске обавезе са стањем на дан 31. децембра 2014. године у износу од 10 хиљада БАМ односе се на ефекте по основу ревалоризационих резерви за улагања у ХОВ расположиве за продају и ревалоризационе резерве по основу актуарских процјена. Исте су имале ефекат на стање ревалоризационих резерви.

13. НОВЧАНА СРЕДСТВА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар	31. децембар
	2014.	2013.
Новчана средства:		
- у КМ	3,606	2,923
- у другој валути	2,228	1,701
Средства код Централне банке БиХ у БАМ		
Обавезна резерва	15,739	16,451
Жиро рачун	20,701	23,268
	42,274	44,343

Готовина и готовински еквиваленти обухватају и депоноване вишкове ликвидних средстава код Централне банке БиХ у складу прописима Централне банке БиХ.

Обавезна резерва код Централне банке БиХ представља минималну резерву средстава у домаћој валути обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке БиХ.

Од 1. аугуста 2011. године Централна банка БиХ обрачунава накнаду банкама на начин да на износ средстава обавезне резерве које банке држе код Централне банке БиХ накнада износи 70%, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка БиХ на депозите инвестиране до мјесец дана. Од 1. септембра 2014. године износ накнаде се обрачунава на начин да се на средства обавезне резерве и средства изнад обавезне резерве накнада обрачунава по напријед наведеним основама или накнада може бити минимум нула.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

14. СРЕДСТВА КОД ДРУГИХ БАНАКА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Средства код иностраних банака	4,059	6,704
	4,059	6,704

15. ОБРАЧУНАТА КАМАТА И ОСТАЛА АКТИВА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
У БАМ:		
Потраживања по основу доспјелих камата-кредити	2,796	2,676
Потраживања по основу камата-ХОВ расположиве за продају	36	29
Стална средства намјењена продаји	866	74
Потраживања за накнаде и провизије	83	81
Потраживања за претплаћене порезе и доприносе	6	215
Разграничена потраживања за обрачунату камату	192	193
Разграничени трошкови -примјена ЕКС	63	-
Разграничени остали трошкови	119	187
Залихе материјала	78	81
Остала потраживања	441	352
У иностраној валути:		
Потраживања по основу доспјелих камата у иностраној валути- пласмани	56	56
Потраживања по основу камата-ХОВ расположиве за продају	421	451
Разграничена потраживања за обрачунату камату	46	65
Остала потраживања у иностраној валути	333	304
Исправка вриједности обрачунате камате	(1,341)	(1,026)
Исправка вриједности накнада и остале активе	(106)	(93)
	4,089	3,645

Стална средства намјењена продаји:

Назив објекта/локација	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Стан , Бања Лука	-	74
Магациин-складиште, Шековићи	233	-
Њива, Нова Топола	202	-
Пословни простор , Посушје	431	-
	866	74

16. КРЕДИТИ ПЛАСИРАНИ КОМИТЕНТИМА

Кредити су приказани у билансу стања у висини ненаплаћених и недоспјелих износа одобренних пласмана.

Камата на кредите пласиране становништву су обрачунаване са каматним стопама за стамбене кредите у распону од 2.18 % до 9.50 % а за остале кредите становништву у распону од 2.00 % до 13.00 % годишње. Кредити становништву су одобравани на период максимално до 25 година.

Камате на краткорочне кредите привреди су обрачунаване уз каматну стопу од 4.4% до 14.45% годишње. Камате на дугорочне кредите привреди су обрачунаване уз каматну стопу од 2.50% до 12.50 % годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

16. КРЕДИТИ ПЛАСИРАНИ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Агенција за банкарство Републике Српске (АБРС) је Одлуком о минималним стандардима за управљање кредитним ризиком и класификацију aktive банке (Службени гласник РС, број 49/13 и 01/04) прописала да су надлежни органи Банке дужни да, у вези са примјеном Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања (чија примјена је у обавези од 1. јануара 2010. године), као и прописа из области рачуноводства и ревизије у Републици Српској, примјењују адекватне интерне методологије за мјерење умањења вриједности кредита и остале финансијске имовине.

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
У БАМ :		
до једне године		
Краткорочни кредити -становништво	1,751	2,044
Краткорочни кредити -привреда	27,466	28,118
Краткорочни кредити - јавни сектор и јавна предузећа	9,496	8,070
преко једне године		
Дугорочни кредити - становништво	36,014	34,577
Дугорочни кредити -привреда, државне и јавне институције	36,816	42,845
Дугорочни кредити-јавни сектор и јавна предузећа	71,998	58,092
У иностраној валути:		
Дугорочни кредити -привреда	3,211	3,520
Исправка вриједности кредита пласираних комитентима	(2,501)	(1,589)
УКУПНО КРЕДИТНИ ПЛАСМАНИ	184,251	175,677
ДОСПЈЕЛИ ПЛАСМАНИ		
Доспјели пласмани у домаћој валути	18,356	18,585
Исправка вриједности доспјелих пласмана у домаћој валути	(7,729)	(6,742)
Доспјели пласмани у иностраној валути	103	104
Исправка вриједности доспјелих пласмана у иностраној валути	(103)	(104)
УКУПНО ДОСПЈЕЛИ КРЕДИТНИ ПЛАСМАНИ:	10,627	11,843
УКУПНО КРЕДИТИ ПЛАСИРАНИ КОМИТЕНТИМА	194,878	187,520

17. ХАРТИЈЕ ОД ВРИЈЕДНОСТИ

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Хартије од вриједности расположиве за продају:		
- у домаћој валути	4,658	2,442
- у иностраној валути	14,084	14,084
	18,742	16,526

Хартије од вриједности расположиве за продају у домаћој валути се односе на улагања у обвезнице емитоване од стране емитента Републике Српске за измирење обавеза старе девизне штедње по каматној стопи од 2.5 % и ратне материјалне и нематеријалне штете по каматној стопи до 1.5 % са којима се тргује на Бањалучкој берзи. Хартије од вриједности расположиве за продају у иностраној валути се односе на улагања у обвезнице емитента Владе Србије по каматној стопи од 4.5%.

Обвезнице су класификоване у категорију финансијских средстава расположивих за продају.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

18. ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама БАМ						
	Опрема и остала средства	Основна средства у припреми	Улагања у изнајмљена средства	Укупно опрема	Инвестиционе некретнине	Нематеријална улагања (лиценце и програми)	Нематеријална улагања у припреми
Набавна вриједност							
Стање, 1. јануар 2013. године	4,690	76	654	5,420	2,199	2,032	108
Набавке у току периода	249	270	15	534	-	-	423
Преноси	-	(264)	-	(264)	-	464	(464)
Расходовања	(59)	-	-	(59)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>4,880</u>	<u>82</u>	<u>669</u>	<u>5,631</u>	<u>2,199</u>	<u>2,496</u>	<u>67</u>
Стање, 1. јануар 2014. године	4,880	82	669	5,631	2,199	2,496	67
Набавке у току периода	193	199	5	397	-	-	92
Преноси	-	(198)	-	(198)	-	108	(107)
Расходовања	(144)	-	-	(144)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2014. године	<u>4,929</u>	<u>83</u>	<u>674</u>	<u>5,686</u>	<u>2,199</u>	<u>2,604</u>	<u>52</u>
Исправка вриједности							
Стање, 1. јануар 2013. године	3,308	-	458	3,766	11	1,625	-
Амортизација за текућу годину	489	-	31	520	42	373	-
Расходовања	(52)	-	-	(52)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2013. године	<u>3,745</u>	<u>-</u>	<u>489</u>	<u>4,234</u>	<u>53</u>	<u>1,998</u>	<u>-</u>
Стање, 1. јануар 2014. године	3,745	-	489	4,234	53	1,998	-
Амортизација за текућу годину	455	-	37	492	43	349	-
Расходовања	(136)	-	-	(136)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2014. године	<u>4,064</u>	<u>-</u>	<u>526</u>	<u>4,590</u>	<u>96</u>	<u>2,347</u>	<u>-</u>
Садашња вриједност							
31. децембар 2013. године	<u>1,135</u>	<u>82</u>	<u>180</u>	<u>1,397</u>	<u>2,146</u>	<u>498</u>	<u>67</u>
31. децембар 2014. године	<u>865</u>	<u>83</u>	<u>148</u>	<u>1,096</u>	<u>2,103</u>	<u>257</u>	<u>52</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

19. ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ БАНАКА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Трансакциони рачуни банака у иностраној валути	-	51
	-	51

20. ДЕПОЗИТИ КОМИТЕНАТА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
У БАМ:		
Трансакциони рачуни становништва	13,989	13,489
Трансакциони рачуни привреде	56,997	51,789
Трансакциони рачуни јавног сектора и јавних предузећа	22,455	16,374
Краткорочни депозити становништва	4,978	3,849
Краткорочни депозити привреде	930	2,692
Краткорочни депозити јавног сектора и јавних предузећа	1,050	700
Дугорочни депозити становништва	5,449	7,759
Дугорочни депозити привреде	17,692	19,380
Дугорочни депозити јавног сектора и јавних предузећа	7,354	14,169
	130,894	130,201
У иностраној валути:		
Трансакциони рачуни становништва	4,932	4,791
Трансакциони рачуни привреде	2,945	2,673
Трансакциони рачуни јавног сектора и јавних предузећа	5,478	880
Краткорочни депозити становништва	14,132	16,344
Краткорочни депозити привреде	12	10
Краткорочни депозити јавног сектора и јавних предузећа	6	6
Дугорочни депозити становништва	11,927	10,405
Дугорочни депозити привреде	418	1,903
Дугорочни депозити јавног сектора и јавних предузећа	101	3,778
	39,951	40,790
УКУПНО ДЕПОЗИТИ КОМИТЕНАТА :	170,845	170,991

Краткорочни депозити привреде, јавног сектора и јавних предузећа у домаћој валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.35 % до 2.25 % годишње. Дугорочни депозити привреде, јавног сектора и јавних предузећа су депоновани по каматној стопи од 2.00 % до 5.00 %.

На а виста депозите привреде, јавног сектора и јавних предузећа у домаћој валути обрачунавају се камате по каматним стопама у распону 0.10 % до 3.10 % а на а виста депозите у иностраној валути од 0.10 % до 2.5 % годишње.

Краткорочни депозити становништва у домаћој валути су депоновани уз каматне стопе у распону од 0.30 % до 2.25 % годишње а дугорочни депозити у распону од 0,30 до 3.80 %.

На намјенске депозите обрачунава се камата у распону од 0.00 % до 5.00 % годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

21. ОБАВЕЗЕ ПО КРЕДИТИМА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
У БАМ:		
ИРБ РС - Фонд становања	3,856	2,245
ИРБ РС - Фонд за развој источног дијела Републике Српске	3,886	3,909
ИРБ РС - Фонд за развој и запошљавање	6,203	7,806
	13,945	13,960
У иностраној валути:		
Комерцијална банка а.д., Београд	9,779	3,912
European Fund For Southeast Europe	4,694	5,867
	14,473	9,779
	28,418	23,739

Каматне стопе на примљене кредите у домаћој валути су се кретале у распону од 1.20 % до 3.40 % годишње. Обавезе по кредитима у домаћој валути се односе на кредитну линију коју Банка користи по основу пласмана од стране Инвестиционо развојне банке Републике Српске.

Каматне стопе по примљеним кредитима у иностраној валути су се кретале у распону од 4.02 % до 4.42%.

22. ОСТАЛА ПАСИВА

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Обавезе за недоспјеле камате у домаћој валути	1,266	1,296
Обавезе за недоспјеле камате у иностраној валути	882	747
Обавезе за доспјелу камату и накнаду у домаћој валути	45	45
Обавезе по основу примљених аванса	524	374
Обавезе према добављачима у домаћој валути	175	382
Обавезе према добављачима у иностраној валути	65	150
Обавезе за порезе и доприносе	23	16
Одложене пореске обавезе	10	-
Остале обавезе у домаћој валути	71	57
Остале обавезе у иностраној валути	17	-
	3,078	3,067

23. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ГУБИТКЕ

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Резервисања по судским споровима	8	5
Резервисања за примања запослених у складу са IAS 19	329	328
Резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансној активи	274	102
	611	435

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

24. КАПИТАЛ

Укупан акцијски капитал Банке на дан 31. децембра 2014. године износи 60,000 хиљада БАМ, а састоји се од 60,000 обичних акција са правом гласа, номиналне вриједности 1,000 БАМ. Већински акционар Банке је Комерцијална банка а.д., Београд која има учешће од 99.998%.

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Акцијски капитал	60,000	60,000
Резерве из добити	256	-
Ревалоризационе резерве	86	76
Посебне резерве за процјењене губитке по регулаторном захтијеву АБРС	4,231	4,231
Добит текуће године	25	256
	64,598	64,563

Ревалоризационе резерве на дан 31. децембра 2014. године у износу до 86 хиљада БАМ су формиране по основу накнадног вредновања финансијских средстава расположивих за продају по њиховој фер вриједности и по основу актуарских добитака у складу са IAS 19, уз признавање добитака од промјене вриједности у ревалоризационим резервама у оквиру капитала.

25. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И УГОВОРЕНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама БАМ	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Издате гаранције и друга јемства у домаћој валути	6,230	4,286
Издате гаранције и друга јемства у иностраној валути	2,036	1,643
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане у домаћој валути	4,861	8,303
	13,127	14,232

26. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2014. године, потенцијалне обавезе по основу спорова који се воде против Банке износе 918 хиљада БАМ (укупан број предмета 14), с тим да од ових 14 спорова три нису новчано исказана.

Мишљење руководства Банке и њених правних заступника је да се не очекују значајнији негативни исходи спорова који би могли имати материјално значајне ефекте на финансијске извештаје Банке. Банка има резервисања за судске спорове у износу од 8 хиљада БАМ.

На дан 31. децембар 2014. године Комерцијална банка а.д., Бања Лука води 306 судских спорова против трећих лица по основу наплате кредита у износу од 14,508 хиљада БАМ.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

27. ПРЕГЛЕД ТРАНСАКЦИЈА СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

	31. децембар 2014.	У хиљадама БАН 31. децембар 2013.
БИЛАНС СТАЊА		
Актива		
Посебан некамотоносни рачун код ино банака за интернационална поравнања код Комерцијалне банке а.д., Београд	119	93
Редован девизни рачун код ино. банке-некамотоносни код Комерцијалне банке а.д., Београд	56	65
	175	158
Пасива		
Трансакциони рачуни у инострану валути-девизни рачуни страних банака-Комерцијална банка а.д., Београд	-	51
Примљени кредити у инострану валути-одобрен од стране Комерцијалне банке а.д., Београд	5,867	-
Примљени кредити у инострану валути-одобрен од стране Комерцијалне банке а.д., Београд	3,912	3,912
Разграничене обавезе за обрачунату камату у инострану валути од стране Комерцијалне банке а.д., Београд	56	45
	9,835	4,008
Ванбиланс		
Друга ванбилансна актива-евиденција ино кредита код Комерцијалне банке АД Београд	-	5,867

	Година која се завршава	
	31. децембра 2014.	31. децембра 2013.
БИЛАНС УСПЈЕХА		
Комерцијална банка а.д. Београд:		
ПРИХОДИ		
Приходи од камата по основу депозита	-	7
Приходи од накнада за купопродају дев. средстава	31	23
Приходи од осталих накнада- за остале накнаде	14	-
Приходи од позитивних курсних разлика	28	41
	73	71
РАСХОДИ		
Расходи камата по основу кредита	167	45
Расходи накнада за услуге платног промета	8	6
Расходи брокерских и сличних накнада	1	1
Расходи накнада за купопродају дев. средстава	8	-
Расходи негативних курсних разлика	25	81
	209	133
	(136)	(62)

Са повезаним лицима Комерцијална банка а.д., Будва и КомБанк Инвест АД Београд, у извјештајним периодима Банка није имала пословне односе.

Бруто и нето примања Управе Банке *, Надзорног одбора и Одбора за ревизију у пословној 2014. и 2013. години била су следећа:

	У хиљадама БАН	
	Година која се завршава	
	31. децембра 2014.	31. децембра 2013.
Бруто примања-Управа Банке*	346	371
Нето примања- Управа Банке*	207	224
Бруто примања - Надзорни одбор и Одбор за ревизију	172	186
Нето примања- Надзорни одбор и Одбор за ревизију	105	112

(*) *Примања Управе банке се односе само на бруто и нето примања Директора и Извршних директора Банке (не узимају се у обзир примања директора сектора).*

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

28. УСАГЛАШЕНОСТ СА ЗАКОНСКИМ ПРОПИСИМА

Банка је дужна да обим свог пословања усклади са прописаним показатељима, односно да обим и структуру својих ризичних пласмана усклади са рачуноводственим стандардима и прописима Републике Српске који су установљени од стране Агенције за банкарство Републике Српске.

На дан 31.децембра 2014. године Банка је по свим показатељима била усклађена са рачуноводственим стандардима и прописима Републике Српске који су установљени од стране Агенције за банкарство Републике Српске.

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је изложена сљедећим ризицима:

- Кредитни ризик
- Ризик ликвидности
- Тржишни ризик (обухвата каматни ризик, девизни ризик и остале тржишне ризике)
- Ризик земље и
- Оперативни ризик.

Ова напомена презентује информације о изложености Банке сваком од ових ризика, циљеве, политике, процесе за мјерење и управљање ризицима, и управљање капиталом.

Оквир за управљање ризицима

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дијела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мјерење, ублажавање, праћење, контролу и извјештавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извјештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је изложена, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процјене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и усклађивање профила ризичности са склоношћу Банке за преузимање ризика, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Интерним актима Банка је поставила сљедеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности.

Банка примјењује Базел II стандарде и перманентно прати све најаве и измјене у законској регулативи, анализира утицај на ниво ризика и предузима мјере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, а у складу са прихватљивим нивоом ризика за Банку.

Циљеви и принципи управљања ризицима

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан сљедећим интерним актима Банке.

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Циљеви и принципи управљања ризицима (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима одређеним у складу са тим циљевима;
- основна начела преузимања и управљања ризицима;
- основна начела процеса интерне процјене адекватности капитала Банке;
- преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Банка је утврдила основне принципе управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- свеобухватност управљања ризицима;
- ефективност управљања ризицима;
- цикличност управљања ризицима;
- развој управљања ризицима као стратешко одређење; и
- управљање ризицима је дио пословне културе.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења
- одговорности запослених у свим фазама тог процеса;
- начин процјене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мјерење,
- односно процјену ризика;
- начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита;
- мјере за ублажавање ризика и правила за примјену тих мјера;
- начин и методологију за спровођење процеса интерне процјене адекватности капитала Банке;
- оквир и учесталост stress тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата stress тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих дијелова Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Надзорни одбор је надлежан и одговоран за успостављање јединственог система управљања ризицима и надзор над тим системом, усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, успостављање система интерних контрола, надзор над радом Управе Банке, као и спровођење процеса интерне процјене адекватности капитала.

Управа Банке је надлежна и одговорна за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, усваја упутства, односно методологије за управљање ризицима, усвајање и анализу ефикасности примјене процедура за управљање ризицима, којима се ближе дефинише процес идентификација, мјерења, ублажавања, праћења и контроле и извјештавања о ризицима којима је Банка изложена. Извјештава Надзорни одбор о ефикасности примјене дефинисаних процедура управљања ризицима.

Одбор за ревизију је надлежан и одговоран за анализу и надзор примјене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система интерних контрола. Најмање једном мјесечно извјештава Надзорни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мјера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтјевима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио и спроводи налазе интерне ревизије из надлежности Одбора, а такође предлаже мјере Управи Банке и Надзорном одбору Банке.

Сектор управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање Надзорном одбору циљеве и принципе управљања ризицима, односно стратегију, политике и процедуре управљања ризицима, дефинише и предлаже на усвајање Управи Банке упутства, односно методологије управљања ризицима, идентификује, мјери, ублажава, прати и контролише и извјештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежан је за развијање модела и методологија свих фаза управљања ризицима и извјештавање надлежних органа Банке.

Интерна ревизија спроводи независно вредновање система управљања ризицима, и врши редовну процјену адекватности, поузданости и ефикасности система интерних контрола.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мјери односно процјењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мјерење подразумијева примјену квалитативних и кванитативних метода мјерења које омогућују уочавање промјена у профилу ризика и процјену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процјени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумијева диверсификацију, пренос, смањење и/или избјегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилом и склоношћу ка ризицима.

Праћење и контрола ризика се заснива и на лимитима које је Банка успоставила. Они зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Извјештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Надзорном одбору, Управи Банке, и Одбору за ревизију и Одбору за управљање активом и пасивом, који садрже све информације неопходне за процјену ризика и доношење закључака о ризицима Банке.

29.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Кредитни ризик обухвата сљедеће ризике:

- **Ризик неизвршења (default risk)** – ризик од губитка који може наступити уколико дужник не измири своју обавезу према Банци;
- **Ризик промјене кредитног квалитета активе (downgrade risk)** – ризик од губитка који може настати уколико дође до погоршања нивоа ризичности дужника (погоршања кредитног рејтинга дужника);
- **Ризик промјене вриједности активе** – ризик од губитка који може настати на позицијама активе уколико дође до смањења тржишне вриједности у односу на вриједност по којој је актива купљена;
- **Кредитно девизни ризик** представља вјероватноћу да ће Банка претрпити губитак услед неизвршавања обавезе дужника у уговореним роковима, који настаје услед негативног утицаја промјене курса БАН на финансијско стање дужника. Банка није изложена кредитно-девизном ризику; **Ризик концентрације** је ризик који директно или индиректно произилази из изложености Банке према истом или сличном фактору ризика или врсти ризика, као што су: изложености према једном лицу или групи повезаних лица, привредним гранама, географским подручјима, врстама производа и активности, инструментима кредитне заштите, финансијским инструментима, роби...

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

- **Ризик изложености** је ризик који може проистећи по основу изложености Банке према једном лицу, групи повезаних лица или лицима повезаним са Банком;
- **Ризик земље** је ризик који се односи на земљу поријекла дужника и представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности наплате потраживања од дужника као посљедице економских или социјалних прилика у земљи поријекла дужника.

Поред наведених Банка прати и са кредитним ризиком повезане следеће ризике:

- **Резидуални ризик** је ризик да технике ублажавања кредитног ризика буду мање ефикасне него што је очекивано, односно да њихово коришћење недовољно утиче на умањење ризика којима је Банка изложена;
- **Ризик смањења вриједности потраживања** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу смањења вриједности откупљених потраживања усљед готовинских или не-готовинских обавеза претходног повјериоца према дужнику;
- **Ризик измирења/испоруке** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу неизмирених трансакција или усљед неизвршавања обавезе друге уговорне стране по трансакцијама слободне испоруке на уговорени датум измирења/испоруке;
- **Ризик друге уговорне стране** је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу неизмирења обавезе друге уговорне стране у трансакцији прије коначног поравнања новчаних токова трансакције, односно измирења новчаних обавеза по тој трансакцији.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитним ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса. Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбјеђује адекватну комуникацију, размјену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбјеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно подјелу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумијева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком, примјеном одговарајуће ИТ подршке и утврђивањем учесталости извјештавања руководства Банке. Циљ управљања кредитним ризиком је минимизирање негативних ефеката кредитног ризика на финансијски резултат и капитал Банке, по основу билансних и ванбилансних пласмана и на основу пословања са другом уговорном страном за позиције које се воде у банкарској књизи.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолиа Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и минимизирање капиталних захтјева за кредитни ризик у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процјењује да су кредитно способни. С друге стране Банка не улаже у високо-ризичне пласмане као што су улагања у високопрофитабилне пројекте с високим ризиком, у инвестиционе фондове високоризичног пројекта и слично.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу цјелокупног портфолија Банке;
- одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана; и
- обезбјеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком(наставак)

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбјеђења плаћања. Банка оцјењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтјева и врши редован и ванредан мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Идентификација кредитног ризика подразумијева анализирање свих индикатора, који доводе до настанка и повећања изложености кредитном ризику. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће изложености кредитном ризику и процјењује узроке изложености кредитном ризику по основу насталих и пројектованих промјена на тржишту, као и по основу увођења нових пословних производа и активности.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мјерење, односно процјену идентификованог кредитног ризика. Процес мјерења кредитног ризика заснован је на два паралелна приступа:

- **регулаторни приступ** – процес класификације и процес обезврјеђења пласмана и процјене резервисања за губитке по ванбилансним позицијама по основу Међународног рачуноводственог стандарда 39 и Међународног рачуноводственог стандарда 37 и класификовања потраживања дужника по основу законских прописа;
- **интерни приступ** – мјерење нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем није само инструмент за обликовање појединачних одлука и процјењивање нивоа ризика појединачног пласмана, већ представља основу за анализу портфолиа, подршку приликом дефинисања лимита и одобрења пласмана Банке, као и подршку у поступку обезврјеђења пласмана и процјене резервисања за губитке по ванбилансним позицијама у циљу рангирања нивоа ризичности пласмана и исказивања реалне вриједности потраживања. Интерни систем рејтинга подлијеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Агенције за банкарство Републике Српске, која захтијева класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резервисања за процјену кредитног ризика. Примјена ових начела омогућава Банци да предвиди потенцијалне ризике који могу довести до немогућности и неспособности клијента да своје обавезе измирује о року доспијећа према уговором дефинисаним условима. У том смислу Банка врши класификацију потраживања и обрачун потребног нивоа резерви за кредитне губитке редовном анализом портфолиа на мјесечном нивоу. Анализа обухвата мјерење адекватности резервисања по клијентима, категоријама ризика, дијеловима портфолиа и укупном портфолиу. Резерве за кредитне губитке представљају одређени вид заштите од могућих негативних посљедица уколико се пласирана средства не врате о року доспијећа и у пуном износу.

Прије одобрења пласмана Банка процјењује кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измјереног нивоа кредитног ризика (процјене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вриједности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни Одбори и Органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз Одлуку Надзорног одбора о лимитима одобравања трансакција, као и Процедуре управљања кредитним ризиком.

Приликом доношења одлука у области кредитирања, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбјеђује да увијек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман. У складу са Одлуком Надзорног одбора о Закључку кредита и гаранција за чије је одобрење потребно мишљење Сектора управљања ризицима, као и процедурама управљања кредитног ризика израђује се независан став Сектора управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком(наставак)

Ублажавање кредитног ризика подразумјева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолиа Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбјеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процјени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолиа усмјерени су на ограничење концентрације изложености у портфолиу. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, ризик земље, инструменте кредитне заштите.

Диверсификовање улагања усмјерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолиа у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се прије свега на обезбјеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вриједности средстава обезбјеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолиа врши идентификовањем промјена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. У циљу заштите од изложености кредитном ризику, поред редовног праћења пословања клијената, Банка уговара и инструменте обезбјеђења (колатерале), којима се умањује кредитни ризик.

Како би се Банка заштитила од промјене тржишних вриједности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процијењена вриједност колатерала се коригује за дефинисани проценат у зависности од врсте колатерала и локације, који се минимум једном годишње, а по потреби и чешће преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбјеђења.

Банка је извршила адекватне провјере и детаљан преглед свих извјештаја о процјени вриједности колатерала припремљене од стране екстерно ангажованих процјенитеља, који су писменим путем потврдили независност од Банке и клијента који чија је имовина била предмет процјене вриједности. Наведене извјештаје о процјени вриједности колатерала смо користили приликом обрачуна нето вриједности потраживања по основу кредита пласираних комитентима. На основу извршених свих наших интерних анализа, увјерења смо да резултати извршених процјена вриједности колатерала вјерно и објективно одражавају продајну вриједност колатерала обрачунатог у складу са Методологијом Банке, односно да се Банка у случајевима наплате потраживања путем колатерала може наплатити у минимално износу које смо примјенили код процјене очекиваних будућих новчаних токова, код индивидуално класификованих кредитних партија за потребе обрачуна исправке вриједности у складу са захтјевима IAS 39.

Контрола кредитног ризика подразумјева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, на дневном и мјесечном нивоу, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мјере за регулисање потраживања:

- репрограмирање или реструктурирање,
- поравнање,
- преузимање робе или непокретности у циљу наплате потраживања Банке,
- продаја потраживања,
- закључење уговора са заинтересованим трећим лицем,
- покретање судског спора и остале мјере.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком(наставак)

Клијентима са одређеним проблемима у пословању Банка одобрава репрограмирање, односно реструктурирање потраживања. Уколико предузете мјере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у цјелости, иницира се приједлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (разне врсте плативих и чинидбених гаранција, непокривени акредитиви, неопозиви одобрени а неискориштени кредити и све друге ставке које представљају потенцијалне обавезе Банке) по основу којих Банка има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извјештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извјештавања, спроводи се по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извјештавања.

Ризик промјене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мјери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима интерног система рејтинга. Интерни систем рејтинга разматра квантитативне и квалитативне параметре за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су даље подијељене на 17 подкатегија. Рејтинг скала се користи као јединствени метод додјељивања рејтинга којим је осигурано да клијенти са истим рејтингом имају исте кредитне карактеристике и исту вјероватноћу да неће испунити своје обавезе, дијелом или у потпуности у периоду од једне године. Основни параметри кредитног ризика који одређују подкатегију рејтинга се обрачунавају и прате на мјесечном нивоу.

Низак ниво ризика подразумијева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима са сметњама у пословању које могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5).

Банка се штити од ризика промјене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промјена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или промјенама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбјеђења.

Ризик промјене вриједности активе

Обезврјеђење пласмана има за циљ обезбјеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, због обезврјеђења кредита, као и интервенција по основу потенцијалних обавеза, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза. Обезврјеђење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезврјеђењу као посљедица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процјени обезврјеђења пласмана су слједећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита, опадање кредитног рејтинга или промјене првобитних услова из уговора и друго. Обезврјеђење пласмана се врши на основу процјене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената, као и реализацијом средстава обезбјеђења, уколико се процјени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процјену обезврјеђења потраживања као појединачну и групну процјену.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промјене вриједности активе(наставак)

Појединачно процјењивање

Банка процјењује исправку вриједности за сваки појединачно значајан пласман и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вриједност колатерала која се може реализовати, као и временска димензија очекиваних новчаних токова. Уколико дође до неких нових информација које према процјени битно мијењају кредитну способност клијента, вриједност колатерала и извјесност испуњења обавеза клијента према Банци, ради се ванредна процјена обезврјеђења пласмана.

Групно процјењивање

Исправке вриједности се процјењују групно по пласманима који нису појединачно значајни и за појединачно значајне пласмане када не постоји објективан доказ о појединачном обезврјеђењу. Групна процјена се ради по групама које се формирају на основу интерно прописане методологије, базиране на систему интерног рејтинга и то на мјесечном нивоу. Групна процјена се обрачунава на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиривања обавеза по врстама клијената или производа. Добијени проценти миграција коригију се за извршену наплату потраживања. Обезврјеђење кредита умањује вриједност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успјеха.

Утврђивање вјероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вјероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процијени да постоји довољно извјесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Приликом процјене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извјесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

Максимална изложеност кредитном ризику

Максимална изложености кредитном ризику на дан 31. децембра 2014. и 2013. године, приказана је у сљедећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Исказане вриједности су у бруто и нето књиговодственом износу (послије ефеката по основу обезврјеђења).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Преглед активе Бруто/Нето

	31. децембар 2014.		У хиљадама БАМ 31. децембар 2013.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Преглед активе				
Новчана средства и средства код				
Централне банке	42,274	42,274	44,343	44,343
Средства код других банака	4,059	4,059	6,704	6,704
Кредити пласирани комитентима	205,211	194,878	195,955	187,520
Хартије од вриједности	18,742	18,742	16,526	16,526
Опрема и нематеријална улагања	10,541	3,508	10,393	4,108
Обрачуната камата и остала				
актива	5,664	4,089	4,889	3,645
I. Укупна актива	286,491	267,550	278,810	262,846
Плативе гаранције	5,242	5,129	4,863	4,778
Чинидбене гаранције	3,024	2,862	1,066	1,050
Преузете неопозиве обавезе	4,861	4,861	8,303	8,303
II. Ванбилансне ставке	13,127	12,852	14,232	14,131
Укупно (I+II)	299,618	280,402	293,042	276,977

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. КРЕДИТНИ РИЗИК (наставак)

Табела која слиједи приказује кредите пласиране комитентима, као и класификацију за појединачне пласмане и групни портфолио

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готови- нски	Пољопр и-вреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становни- штво	Држава и јавни сектор	Правна лица	Укупно	У хиљадама БАМ Потра- живања од банака
Недоспјели неисправљени	-	-	-	-	-	-	29,614	-	29,614	-
Доспјели а неисправљени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Групно обезбријеђени	21,307	9,472	3,369	3,726	4,481	42,355	1,503	4,750	48,608	-
Појединачно обезвријеђени	1,461	851	0	1,791	15,003	19,106	43,124	64,760	126,990	-
Укупно	22,768	10,323	3,369	5,517	19,484	61,461	74,241	69,510	205,212	-
Исправка вриједности	335	2,513	107	1,417	2,793	7,165	27	3,142	10,334	-
Групна исправка вриједности	142	2,361	107	1,321	1,041	4,972	1	1,187	6,160	-
Појединачна исправка вриједности	193	152	-	96	1,752	2,193	26	1,955	4,174	-
Нето књиговодствена вриједност	22,433	7,810	3,262	4,100	16,691	54,296	74,214	66,368	194,878	-

31. децембар 2013. године	Стамбени	Готови- нски	Пољопр и-вреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становни- штво	Држава и јавни сектор	Правна лица	Укупно	У хиљадама БАМ Потра- живања од банака
Недоспјели неисправљени	-	-	195	92	88	375	25,644	-	26,019	-
Доспјели а неисправљени	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Групно обезбријеђени	21,810	8,508	3,686	3,206	5,373	42,583	7,310	4,353	54,246	-
Појединачно обезвријеђени	1,015	900	0	158	15,885	17,958	24,320	73,411	115,689	-
Укупно	22,825	9,408	3,881	3,456	21,346	60,916	57,274	77,765	195,955	-
Исправка вриједности	256	2,686	54	1,175	2,626	6,797	62	1,576	8,435	-
Групна исправка вриједности	174	2,416	54	1,174	1,148	4,966	33	533	5,532	-
Појединачна исправка вриједности	82	270	-	1	1,478	1,831	29	1,043	2,903	-
Нето књиговодствена вриједност	22,569	6,722	3,827	2,281	18,720	54,119	57,212	76,189	187,520	-

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Обезвријеђени пласмани

Обезвријеђени пласмани су они пласмани за које Банка утврди да постоји објективни доказ који указује на обезвријеђење и за које не очекује наплату укупне доспјеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту. У интерном систему рејтинга, ови пласмани за клијенте правна и физичка лица носе рејтинг од 2 до 5 и представљају појединачно значајне кредите (већи од 115,000 БАМ). За пласмане који нису појединачно значајни, обезвријеђење је утврђено на групној основи, у зависности од припадности групи потраживања са сличним нивоом ризика, за све категорије рејтинга од 1 до 5.

Исправка вриједности

Банка формира исправку вриједности за дате кредитне аранжмане на основу процјене обезвријеђења. Главне компоненте овако формиране исправке вриједности су исправка вриједности која се односи на појединачно значајне кредитне изложености и групна исправка вриједности пласмана, која се формира за групе сродних пласмана, код којих је настало обезвријеђење, али није идентификовано (материјално мање значајни пласмани), као и код пласмана који су материјално значајни и били су предмет појединачне процјене, али код којих није идентификовано обезвријеђење на бази појединачне процјене.

Пласмани који касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Пласмани који касне са наплатом представљају оне пласмане код којих се јавља кашњење у измирењу обавеза по основу уговорене камате или главнице и за које Банка вјерује да није адекватно формирати обезвријеђење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза код појединих врста клијената (миграције), вриједност средстава обезбјеђења Банке по основу ових пласмана и / или извесност у наплати дуга од стране Банке. Банка нема дате кредите који касне са наплатом и за које није извршено обезвријеђење.

Пласмани који не касне са наплатом за које није извршено обезвређење

Недоспели неисправљени пласмани приведним клијентима односе се на дате кредите држави за које је утврђено да није адекватно формирати обезвријеђење имајући у виду вероватноћу настанка статуса неизмиревања обавеза (миграције) и извесност у наплати потраживања од стране Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. КРЕДИТНИ РИЗИК (наставак)

Недоспјели неисправљени кредити пласирани комитентима

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Држава и јавни сектор	Правна лица	У хиљадама БАН	
									Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,02)	-	-	-	-	-	-	29,614	-	29,614	-
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Висок (ИР 4,5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	29,614	-	29,614	-

31. децембар 2013. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Држава и јавни сектор	Правна лица	У хиљадама БАН	
									Укупно	Потраживања од банака
Низак (ИР 1,02)	-	-	195	92	88	375	25,644	-	26,019	-
Повишен (ИР 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Висок (ИР 4,5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	-	-	195	92	88	375	25,644	-	26,019	-

Доспјели неисправљени кредити пласирани комитентима

31. децембар 2014. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Држава и јавни сектор	Правна лица	У хиљадама БАН	
									Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Преко 90 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

31. децембар 2013. године	Стамбени	Готовински	Пољопривреда	Остало	Микро бизнис	Укупно становништво	Држава и јавни сектор	Правна лица	У хиљадама БАН	
									Укупно	Потраживања од банака
Доцња до 30 дана	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Од 31 - 90 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Преко 90 дана	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Пласмани са измјењеним иницијално уговореним условима

Пласмани са измјењеним иницијално уговореним условима су они пласмани који су репрограмирани и/или реструктурирани усљед проблема у сервисирању обавеза о роковима доспијећа.

Репрограм потраживања се врши код дужника који имају тренутно неусклађене приливе и одливе, а чији финансијски показатељи нису нарушени и указују да ће дужник бити способан да уредно измирује репрограмиране обавезе према накнадно уговореним условима отплате. Репрограм потраживања се врши код дужника који су у доцњи до 90 дана, најчешће по појединачној партији кредита, односно не обухвата сва потраживања дужника (све партије кредита).

Реструктурирање се врши код дужника који имају значајне проблеме у пословању и гдје су финансијски показатељи пословања, значајно нарушени. Приликом реструктурирања:

- замјењују се сва билансна потраживања од дужника, односно њихов већи дио;
- битно се мијењају услови под којима је то потраживање одобрено (при чему се нарочито подразумијева продужење рока враћања главнице или камате);
- смањење каматне стопе или висине потраживања, као и друге промјене услова којима се олакшава положај дужника).

Пласмани са измјењеним иницијално уговореним условима

	Репрограмирани				Реструктурирани			
	31. децембар 2014.		31. децембар 2013.		31. децембар 2014.		31. децембар 2013.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Стамбени	-	-	-	-	-	-	-	-
Готовински	11	6	55	55	-	-	13	6
Пољопривреда	28	28	-	-	-	-	-	-
Остало	156	154	159	158	225	215	17	17
Микро бизнис	3,618	2,934	3,635	3,175	-	-	274	235
Укупно								
становништво	3,813	3,122	3,849	3,388	225	215	304	258
Привредни клијенти	6,547	5,841	4,517	4,201	-	-	-	-
Укупно	10,360	8,963	8,366	7,589	225	215	304	258

Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / дјелатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолиа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Анализа концентрације кредитног ризика у зависности од сектора, по основу пласмана комитентима, приказана у наредној табели:

У хиљадама БАМ

	Кредити пласирани комитентима				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2014.		31. децембар 2013.		31. децембар 2014.		31. децембар 2013.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Сектор финансија и осигурања	722	716	119	118	-	-	1,000	1,000
Сектор привредних друштва	85,070	79,146	94,185	90,139	11,182	10,915	7,521	7,431
Пољопривреда	1,540	1,518	1,711	1,690	-	-	143	143
Прерађивачка индустрија	25,521	24,243	25,388	24,689	1,045	989	479	450
Електрична енергија	9,411	9,404	8,937	8,930	930	930	-	-
Грађевинарство	3,209	2,936	3,425	3,132	2,131	2,064	1,335	1,329
Трговина на велико и мало	34,025	30,386	43,899	41,352	5,589	5,482	4,158	4,120
Услугне дјелатности	9,233	8,610	9,017	8,569	1,487	1,450	1,406	1,389
Активности у вези са некретнинама	2,131	2,049	1,808	1,777	-	-	-	-
Сектор предузетника	2,375	2,125	1,287	1,138	43	35	61	51
Јавни сектор	74,241	74,214	57,274	57,212	898	898	4,548	4,547
Сектор становништва	39,593	35,472	39,570	35,399	1,004	1,004	1,102	1,102
Сектор страних лица	3,211	3,205	3,520	3,514	-	-	-	-
Сектор других комитентата	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	<u>205,212</u>	<u>194,878</u>	<u>195,955</u>	<u>187,520</u>	<u>13,127</u>	<u>12,852</u>	<u>14,232</u>	<u>14,131</u>

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

Анализа концентрације кредитног ризика у зависности од географских подручја, по основу пласмана комитентима, приказана је у наредној табели:

	Кредити пласирани комитентима				Ванбилансне ставке			
	31. децембар 2014.		31. децембар 2014.		31. децембар 2014.		31. децембар 2013.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Босна и Херцеговина	202,001	191,674	192,435	184,006	13,127	12,852	14,232	14,131
Република Српска	185,892	178,009	175,924	169,608	12,021	11,753	13,759	13,661
Федерација БиХ	5,419	3,295	6,607	4,783	288	283	289	286
Дистрикт Брчко	10,690	10,370	9,904	9,615	818	816	184	184
Европска Унија	-	-	-	-	-	-	-	-
Остало	3,211	3,204	3,520	3,514	-	-	-	-
Укупно	<u>205,212</u>	<u>194,878</u>	<u>195,955</u>	<u>187,520</u>	<u>13,127</u>	<u>12,852</u>	<u>14,232</u>	<u>14,131</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.1. Кредитни ризик (наставак)

	Инвестиционе хартије од вриједности и незаложена средства намјењена трговању			
	У хиљадама БАН			
	31. децембар 2014.		31. децембар 2013.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Незаложена средства намјењена трговању				
Инвестиционе хартије од вриједности:				
Расположиве за продају	18,742	18,742	16,526	16,526
Које се држе до доспјећа	-	-	-	-
Укупно	18,742	18,742	16,526	16,526

Хартије од вриједности расположиве за продају су пласмани за које постоји намјера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промјене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цијена. Састоје се, од обвезница емитованих од стране Републике Српске и обвезница Републике Србије. Хартије од вриједности расположиве за продају иницијално се процијењују по набавној вриједности, а на мјесечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цијена за хартије од вриједности којима се тргује на берзи (mark to market).

Хартије од вриједности које се држе до доспјећа Банка не посједује.

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, поред редовног праћења пословања клијената, Банка прибавља и инструменте обезбјеђења (коллатерале), којима се обезбјеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. У зависности од процјене могућности измирења уговорених обавеза, дефинише се степен покрића пласмана, како би се у случају неизвршавања обавеза дужника, активирањем коллатерала реално могла наплатити потраживања. Количина и тип потребног коллатерала зависи од процјене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбјеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и мјенице, док се као додатни инструменти, у зависности од процјене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залога на хартијама од вриједности, као и гаранције Владе Брчко дистрикта БИХ (посебно за кредитне линије - пољопривредних кредита).
- За кредите становништву – хипотеке, депозити, јемства солидарног дужника.

Приликом процјене непокретности или залога на покретној имовини, Банка ангажује овлашћене процијенитеље како би потенцијални ризик од нереалне процјене свела на најмање могућу мјеру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залога морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винулиране у корист Банке.

Банка прати тржишну вриједност коллатерала и у случају потребе може захтијевати додатни коллатерал у складу са закљученим уговором.

Политика Банке је да се може наплатити из коллатерала и средства искористити на смањење или отплату дуга.

Преглед финансијских и нефинансијских средстава обезбјеђења преузетих од стране Банке током године у процесу наплате пласмана преузимањем коллатерала, који је служио као средство обезбјеђења пласмана, је приказан у наредној табели:

	У хиљадама БАН	
	31. децембар 2014.	31. децембар 2013.
Некретнине	866	74
Укупно	866	74

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Банка најчешће не користи некретнине преузете у процесу наплате пласмана за сопствене потребе. Политика Банке је да обезбједи продају преузетих средстава обезбјеђења.

29.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Банке. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспјелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Банка у свом пословању води рачуна о поштовању принципа ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Банке да испуњава своје доспјеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаност или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним цијенама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру којом се разграничава процес преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом, и Одбор за ликвидност у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности Банка:

- Врши диверзификацију извора средстава, по валутама и рочности,
- Формира довољан ниво резерви ликвидности,
- Управља новчаним средствима,
- Прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу,
- Лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности,
- Дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ликвидношћу подразумјева идентификацију, мјерење, ублажавање, праћење, контролу и извјештавање о ризику ликвидности. Идентификација ризика ликвидности подразумјева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумјева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мјерење односно процјена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процјену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем слједећих метода:

- ГАП анализа,
- Рацио анализа,
- Стрес тест.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумјева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз дефинисање система лимита изложености који обухвата регулаторне и интерне лимите и благовремено предузимање мјера за умањење ризика као и пословање у оквиру поменутих лимита. Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мјера за умањење изложености ризику ликвидности Банке. Извјештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извјештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Изложеност ризику ликвидности

Банка усклађује своје пословање са интерно прописаним показатељем ликвидности и ужим показатељем ликвидности, за које су прописани лимити за један радни дан, три узастопна радна дана, односно просјек свих радних дана у мјесецу. Током 2014. године показатељ ликвидности и ужи показатељ ликвидности су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита. Ужи показатељ ликвидности изражава однос ликвидних потраживања првог реда и збира одговарајућег процентуалног дијела обавеза без уговореног рока доспјећа, и укупних обавеза са уговореним роком доспјећа (које доспјевају у наредних мјесец дана). У структуру показатеља ликвидности у ширем смислу ријечи, укључена су и ликвидна потраживања другог реда (потраживања која доспјевају у наредних мјесец дана, која се највећим дијелом односе на потраживања по датим кредитима)

Интерни лимити	Показатељ ликвидности	Ужи показатељ ликвидности
За један радни дан	Мин 0.8	Мин 0.5
За три узастопна радна дана	Мин 0.9	Мин 0.6
Просјек показатеља за све радне дане у мјесецу	Мин 1	Мин 0.7

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности	
	2014.	2013.	2014.	2013.
На дан 31. децембар	1.54	2.87	1.35	2.16
Просјек за период	2.18	2.78	1.94	2.30
Максималан за период	3.82	3.91	3.67	2.16
Минималан за период	1.21	2.02	1.07	1.95

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспјећа и могу бити повучени на захтјев. Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на вријеме сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспјећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбједила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности .Руководство Банке вјерује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за обезбјеђење стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Банка тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама, којим се тестира могућа криза, провјерава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавеза које би евентуално настале, односно оцјењује подршку у претпостављеним условима кризе.

Банка дефинише интерне лимите на основу интерног извјештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана била је следећа:

	Лимити	2014.	2013.
ГАП до 1 мјесец/укупна актива	Мах (10%)	7,30%	16,45%
Кумулативни ГАП до 3 мјесеца/укупна актива	Мах (20%)	11,61%	18,02%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајним валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**29.2. Ризик ликвидности (наставак)**

Доспјеће активе и обавезна, према преосталом року доспјећа:

	До 1 мјесеца	Од 1 - 3 мјесеца	Од 3 - 12 мјесеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
31.децембар 2014. године						
Актива						
Новчана средства и средства код Централне банке	42,274	-	-	-	-	42,274
Средства код других банака	4,059	-	-	-	-	4,059
Кредити пласирани комитентима	20,385	14,176	38,121	75,921	46,275	194,878
Хартије од вриједности	62.85	3,418.41	393.28	12,859.	2,008.52	18,742
Обрачуната камата и остала актива	2,486	123.00	328.00	291	-	3,228
Укупна актива	69,267	17,717	38,842	89,071	48,284	263,181
Обавезе						
Депозити и кредити банкама	-	-	-	-	-	-
Депозити комитентима	110,176	6,790	24,099	29,179	601	170,845
Обавезе по кредитима	6,004	835	3,037	12,893	5,649	28,418
Остала пасива	1,682	1	20	76	7	1,786
Укупне обавезе	117,862	7,626	27,156	42,148	6,257	201,049
Нето рочна неусклађеност	(48,595)	10,091	11,686	46,923	42,027	62,132
	До 1 мјесеца	Од 1 - 3 мјесеца	Од 3 - 12 мјесеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
31.децембар 2013. године						
Актива						
Новчана средства и средства код Централне банке	44,343	-	-	-	-	44,343
Средства код других банака	6,704	-	-	-	-	6,704
Кредити пласирани комитентима	31,004	-	-	-	-	187,520
Хартије од вриједности	34	19,811	34,526	71,236	30,943	16,526
Обрачуната камата и остала актива	2,525	16	92	15,021	1,363	3,260
Укупна актива	84,610	128	328	265	14	258,353
		19,955	34,946	86,522	32,320	44,343
Обавезе						
Депозити и кредити банкама	51	-	-	-	-	51
Депозити комитентима	95,486	17,330	22,866	34,726	583	170,991
Обавезе по кредитима	103	231	1,740	15,975	5,690	23,739
Остала пасива	1,431	46	56	216	6	1,755
Укупне обавезе	97,071	17,607	24,662	50,917	6,279	196,536
Нето рочна неусклађеност	(12,461)	2,348	10,284	35,605	26,041	61,817

Претходна табела приказује рочну структуру монетарне пасиве у којој су монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспјећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног мјесеца.

Банка је током 2014. године континуирано унапређивала процес управљања ризиком ликвидности у оквиру чега је имплементирано софтверско рјешење у циљу побољшања управљања активом и пасивом. Наведено софтверско рјешење омогућило је сагледавање, поред будућих недисконтованих токова по основу главнице и токове по основу будућих камата. Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција обавеза Банке обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промјена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик и девизни ризик за све пословне активности које обавља.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру којом се разграничава процес преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом и други надлежни одбори чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

(1) Ризик од промјене каматних стопа

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неповољних промјена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осјетљиве активе и каматно осјетљиве пасиве.

Банка врши управљање сљедећим видовима каматног ризика:

- Ризиком временске неусклађености доспјећа и поновног одређивања цијена (repricing risk),
- Ризиком криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промјене облика криве приноса,
- Базним ризиком (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осјетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспјећа или поновног одређивања цијена,
- Ризиком опција (optionality risk) – коме је изложена због кредита с могућношћу пријевремене отплате, депозита с могућношћу пријевременог повлачења и др.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивањем одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цијену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу. Банка посебно сагледава утицај промјене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вриједност капитала.

Процес управљања каматним ризиком подразумева идентификацију, мјерење, ублажавање, праћење, контролу и извјештавање о каматном ризику. Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мјерење односно процјена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процјену идентификованог ризика, коришћењем сљедећих метода:

- ГАП анализа,
- Рацио анализа,
- Дурација,
- Економска вриједност капитала,
- Стрес тест.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке. Ублажавање каматног ризика подразумева дефинисање система лимита изложености каматном ризику и предузимање и спровођење мјера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са утврђеним системом лимита као и мониторинг дефинисаних мјера за умањење изложености каматном ризику. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима као и независан систем контроле који спроводи организациони дио надлежан за интерну ревизију.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(I) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Извјештавање о каматном ризику обухвата јасно детерминисан систем интерног извјештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Банка при дефинисању лимита изложености каматном ризику узима у обзир више аспеката каматног ризика, ограничавајући негативан ефекат на финансијски резултат и економску вриједност капитала. Банка је дефинисала лимите каматносноних позиција, лимите гепова по валутама до 1 године, којима се лимитира негативан утицај на финансијски резултат и лимит промјене економске вриједности капитала, којим се лимитира негативан утицај на капитал.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика посљедњег дана обрачунског периода је приказана као што слједи:

	<u>Лимити</u>	<u>2014.</u>	<u>2013.</u>
Релативни ГАП		21,42%	22,06%
Коефицијент диспаратета		1,29	1,30
Кумулативни ГАП до 3 мјесеца	+30%/-30%	22,94%	30,7%

Каматни ризик се прати израчунавањем неусклађености каматно осјетљиве активе и каматно осјетљиве пасиве.

Извјештај о изложености ризику промјене каматне стопе садржи билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду доспјећа, у зависности од тога који је период краћи.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(I) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Преглед нето изложености ризику промјене каматних стопа на дан 31. децембра 2014. године је приказан у сљедећој табели:

	Књиговодствена вриједност	До 3 мјесеца	Од 3 до 6 мјесеци	Од 6 мјесеци до 1 године	Од 1 до 5 година	У хиљадама БАН	
						Преко 5 година	Некамато- носно
Актива							
Новчана средства и средства код Централне банке	42,274	36,481	-	-	-	-	5,793
Средства код других банака	4,059	3,778	-	-	-	-	281
Кредити пласирани комитентима	194,878	47,666	35,618	37,230	43,431	30,933	-
Хартије од вриједности	18,742	63	3,418	393	12,859	2,009	-
Обрачуната камата и остала актива	3,228	-	-	-	291	-	2,937
Укупна актива	263,181	87,988	39,036	37,623	56,581	32,942	9,011
Обавезе							
Депозити и кредити банкама	-	-	-	-	-	-	-
Депозити комитентима	170,845	109,966	6,692	23,687	27,600	498	2,402
Обавезе по кредитима	28,418	6,004	17,720	4,694	-	-	-
Остала пасива	1,786	-	-	-	-	-	1,786
Укупне обавезе	201,049	115,970	24,412	28,381	27,600	498	4,188
Нето изложеност	62,132	(27,982)	14,624	9,242	28,981	32,444	4,822

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. ТРЖИШНИ РИЗИЦИ (наставак)

(I) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Преглед нето изложености ризику промјене каматних стопа на дан 31. децембра 2013. године је приказан у сљедећој табели:

	Књиговодствена вриједност	У хиљадама БАМ					
		До 3 мјесеца	Од 3 до 6 мјесеца	Од 6 мјесеца до 1 године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Некамато- носно
Актива							
Новчана средства и средства код Централне банке	44,343	39,748	-	-	-	-	4,595
Средства код других банака	6,704	6,426	-	-	-	-	278
Кредити пласирани комитентима	187,520	61,001	37,801	33,008	40,534	15,176	-
Хартије од вриједности	16,526	34	16	92	15,021	1,363	-
Обрачуната камата и остала актива	3,260	-	-	-	256	-	3,004
Укупна актива	258,353	107,209	37,817	33,100	55,811	16,539	7,877
Обавезе							
Депозити и кредити банкама	51	51	-	-	-	-	-
Депозити комитентима	170,991	95,295	17,268	22,640	33,075	430	2,283
Обавезе по кредитима	23,739	102	15,814	7,823	-	-	-
Остале обавезе	1,755	-	-	-	-	-	1,755
Укупне обавезе	196,536	95,448	33,082	30,463	33,075	430	4,038
Нето изложеност	61,817	11,761	4,735	2,637	22,736	16,109	3,839

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(I) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Поред праћења каматног геха, управљање каматним ризиком подразумјева и праћење осјетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промјене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процјењује утицај промене кључних фактора на каматни ризик Банке. У моделирању сценарија, поред промјена каматних стопа посебно се разматра утицај пријевременог повлачења депозита и пријевременог враћања кредита, које банка процјењује на бази историјских кретања и експертске процјене. Банка је извршила процјену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва примјеном релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумјева паралелну промјену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осјетљивости Банке на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	Утицај на финансијски резултат у хиљадама БАН	
	Паралелно повећање од 100 бп	Паралелно смањење од 100бп
2014.		
На дан 31. децембра		
За 100 базних поена	565	(565)
За 200 базних поена	1,131	(1,131)
За 400 базних поена	2,262	(2,262)
2013.		
На дан 31. децембра		
За 100 базних поена	680	(680)
За 200 базних поена	1,360	(1,360)
За 400 базних поена	2,720	(2,720)

На основу неусклађености каматно осјетљиве активе и каматно осјетљиве пасиве израчунава се осјетљивост економске вриједности капитала Банке на промјене каматне стопе. Кратке и дуге позиције по свим временским интервалима (рочностима) пондеришу се факторима који одражавају осјетљивост позиција у различитим рочностима на претпостављену промјену каматних стопа од 200 б.п. и процјену њиховог модификованог трајања.

Анализа осјетљивости Банке на повећање или смањење каматних стопа - утицај на економску вриједност капитала:

	У хиљадама БАН	
	Паралелно повећање од 200 бп	
2014.		
На дан 31. децембра	4,172	7,90%
2013.		
На дан 31. децембра	2,359	4,5%

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(I) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Коришћени модел подразумева:

- Поједностављени приступ израчунавању економске вриједности капитала;
- Стандардизовани каматни шок од 200 базних поена;
- Обрачун се односи само на каматносне позиције;
- Процијењено модификовано трајање за сваку временску зону;
- Претпоставке о досјећу у средини временске зоне;
- Распоред позиција са тржишно промјењивом каматном стопом према периоду поновног формирања каматних стопа (repricing);
- Распоред позиција са фиксном каматном стопом и позиција са каматном стопом према пословној политици Банке према периоду досјећа;

Матична банка је лимитирала утицај на економску вриједност капитала на 20% и интерно развила модел за обрачун капиталних захтјева за каматни ризик на нивоу Групе.

(II) Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промјене међувалутних односа, промјене вриједности домаће валуте у односу на стране валуте или промјене вриједности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције у страниј валути, као и позиције у домаћој валути индексирани валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверзификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру којом се разграничава процес преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком обухвата идентификацију, мјерење, ублажавање, праћење, контролу и извјештавање о девизном ризику.

Идентификација девизног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка девизног ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложеност девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мјерење односно процјена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процјену идентификованог ризика, коришћењем следећих техника:

- ГАП анализу и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- стрес тест;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(II) Девизни ризик (наставак)

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз постављање система лимита и дефинисање мјера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата процес праћења усклађености са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мјера за умањење изложености девизном ризику. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мјера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања, као и независан систем контроле који спроводе организациони дио надлежан за интерну ревизију.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос између укупне отворене девизне позиције у односу на капитал Банке.

Извјештавање о девизном ризику обухвата јасно детерминисан систем екстерног и интерног извјештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању девизном ризиком.

Девизни ризик се изражава и мјери отвореном девизном позицијом. Отворена девизна позиција представља разлику између потраживања и обавеза Банке у иностраној валути, као и потраживања и обавеза у домаћој валути, индексираним валутном клаузулом.

Показатељ девизног ризика представља однос између укупне отворене девизне позиције у односу на регулаторни капитал. У складу са интерном политиком Банке, као и потенцијалним осцилацијама девизног курса, дефинисан је лимит показатеља девизног ризика. Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика на основу Одлуке о минималним стандардима за управљање девизним ризиком банака и дужна је да обезбеди да њена укупна нето отворена девизна позиција не прелази 30% њеног основног капитала, односно појединачну девизну изложеност по валутама (за валуту EUR максимално 30%, за остале валуте максимално 20% основног капитала).

Банка је дефинисала и интерни лимит којим, је лимитирала укупну отворену позицију у односу на капитал.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра је приказан као што сљеди:

	Лимит	2014.	2013.
Укупна ризична девизна позиција	-	12,162	6,712
Показатељ девизног ризика	30%	20%	11%

Поред усклађености са лимитима прописаним од стране регулатора, Банка прати показатељ девизног ризика и према интерном приступу, при чему ос отворена девизна позиција (дуга или кратка у зависности која је већа) ставља у однос са нето капиталом.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. ТРЖИШНИ РИЗИЦИ (наставак)

(II) Девизни ризик(наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2014.г.

							У хиљадама БАМ	
	ЕУР	УСД	ЦХФ	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула (ЕУР)	БАМ	Укупно
Актива								
Новчана средства и средства код Централне банке	1,605	132	232	259	2,228	-	40,046	42,274
Средства код других банака	2,066	908	1,009	76	4,059	-	-	4,059
Кредити пласирани комитентима	3,205	-	-	-	3,205	139,955	51,718	194,878
Хартије од вриједности	14,084	-	-	-	14,084	-	4,658	18,742
Обрачуната камата и остала актива	500	301	-	-	801	-	2,427	3,228
Укупно	21,460	1,341	1,241	335	24,377	139,955	98,849	263,181
Пасива								
Депозити и кредити банкама	-	-	-	-	-	-	-	-
Депозити комитентима	37,860	932	1,045	102	39,939	88,664	42,242	170,845
Обавезе по кредитима	14,473	-	-	-	14,473	13,945	-	28,418
Остала пасива	894	53	1	-	948	-	838	1,786
Укупно	53,227	985	1,046	102	55,360	102,609	43,080	201,049
Нето девизна позиција								
31. децембар 2014.	(31,767)	356	195	233	(30,983)	37,346	55,769	62,132

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
31. децембар 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. ТРЖИШНИ РИЗИЦИ (наставак)

(II) Девизни ризик(наставак)

	ЕУР	УСД	ЦХФ	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула (ЕУР)	У хиљадама БАМ	
							БАМ	Укупно
Актива								
Новчана средства и средства код Централне банке	1,123	159	265	154	1,701	-	42,642	44,343
Средства код других банака	4,799	689	991	225	6,704	-	-	6,704
Кредити пласирани комитентима	3,514	-	-	-	3,514	130,623	53,383	187,520
Хартије од вриједности	14,084	-	-	-	14,084	-	2,442	16,526
Обрачуната камата и остала актива	550	270	-	-	820	-	2,440	3,260
Укупно	24,070	1,118	1,256	379	26,823	130,623	100,907	258,353
Пасива								
Депозити и кредити банкама	51	-	-	-	51	-	-	51
Депозити комитентима	38,362	1,167	1,047	203	40,779	92,217	37,995	170,991
Обавезе по кредитима	9,779	-	-	-	9,779	13,960	-	23,739
Остала пасива	791	103	1	814	1,709	-	46	1,755
Укупно	48,983	1,270	1,048	1,017	52,318	106,177	38,041	196,536
Нето девизна позиција 31. децембар 2013.	(24,913)	(152)	208	(638)	(25,495)	24,446	62,866	61,817

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.3. Тржишни ризици (наставак)

(II) Девизни ризик (наставак)

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процјењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промјене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

Банка у сарадњи са матичном банком врши VaR анализу која приказује највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапријед дефинисаном интервалу повјерења. (израчунава се једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом повјерења од 99). Матична банка израчунава VaR примјеном ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH .

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на позицијама у домаћој валути индексираним валутном клаузулом.

29.4 Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу поријекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су посљедица политичких, економских или социјалних прилика у земљи поријекла дужника. Ризик земље обухвата сљедеће ризике:

- политичко-економски ризик, под којим се подразумева вјероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених акција државних и других органа земље поријекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;

- ризик трансфера, под којим се подразумева вјероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље поријекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повјериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолиа. Мјерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додијeљеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као проценат од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мјерење и контролу изложености портфолиа ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

Ниво изложености Банке према одређеној земљи је одређен лимитима у зависности од нивоа ризика коме припада наведена земља.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама поријекла дужника, а у случају утврђене концентрације изложености по појединачним географским регионима, утврђује их и на регионалној основи.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са сједиштем изван Босне и Херцеговине, за финансирање пословања у Босни и Херцеговини, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Босни и Херцеговини, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље поријекла дужника.

29.5. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намјерних и ненамјерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.5. Оперативни ризик (наставак)

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном мјесту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанијете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по сљедећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални дио активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мјерење, ублажавање, праћење и контролу и извјештавање о оперативним ризицима прије њихове реализације и у континуитету у складу са захтјевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мјерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извјештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом дијелу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажураност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони дио Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извјештавање о оперативним ризицима Надзорни одбор, Управу Банке Одбор за ревизију.

Мјерење, односно процјена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процјену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мјерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика (стресно тестирање оперативног ризика врши се на нивоу Групације). Самопроцењивање подразумјева процјену изложености ризицима од стране организационих дијелова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мјерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мјере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мјере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примјену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извјештавања о реализацији мјера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони дијелови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик повјеравања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.5. Управљање капиталом

Банка врши активности развоја интерног приступа (стандардизованог приступа) у обрачуну капиталних захтјева за сваку врсту ризика који прати (кредитни, тржишни и оперативни ризик), у складу са одредбама Базел II стандарда.

Капитал Банке представља збир основног капитала и допунског капитала, док је нето капитал Банке капитал умањен за одбитне ставке. Ризичну активу Банке представљају ставке активе биланса и ванбиланса Банке, које су изложене ризику и које се множе одговарајућим пондером ризика.

Адекватност (стопа адекватности) капитала Банке представља однос нето капитала и укупног ризика активе Банке који чини збир укупног ризика активе биланса и ванбиланса банке, пондерисаног оперативног ризика и пондерисаног тржишног ризика.

Ризик активе биланса и ванбиланса Банке представља збир производа одговарајућих стопа (пондера) ризика и ставки активе биланса и кредитних еквивалената ванбиланских ставки изложених ризику.

Банка по основу изложености оперативном ризику формира и одржава износ МАКОР (минимални адекватни капитал за заштиту од настанка губитака по основу оперативних ризика) који се израчунава по „Методу основног показатеља“ који чини 15% просјечног износа бруто добити остварене у последње три пословне године. Годишњу бруто добит при обрачуну МАКОР чини збир нето камата и сличних прихода и укупних оперативних прихода умањен за остале пословне и директне трошкове. Тако формиран МАКОР се множи са реципрочном вриједности минималне стопе нето капитала и добија се ПОР (пондерисани оперативни ризик) који се додаје износу ризика пондерисане активе и кредитних еквивалената код израчунавања стопе нето капитала.

Агенција за банкарство РС, пролонгирала је примјену Одлуке о минималним стандардима за управљање тржишним ризицима, до 31. децембра 2015. године, што је утицало да се и даље не израчунава пондерисани тржишни ризик (ПТР), који утиче на адекватност капитала.

Показатељ адекватности капитала	У хиљадама БАМ	
	2014. година	2013. година
Основни капитал	59,823	59,435
Допунски капитал	3,277	3,282
Одбитне ставке од капитала	(10,288)	(10,274)
Капитал	52,812	52,443
Ризик пондерисане активе и кредитних еквивалената	187,441	189,192
Пондерисани оперативни ризик	16,494	16,505
Пондерисани тржишни ризик	-	-
Показатељ адекватности капитала	25,9 %	25,5 %

Банка послује у складу са регулаторним лимитима:

- Минимални износ оснивачког капитала и најнижи износ нето капитала, који Банка мора одржавати износи 15 милиона БАМ;
- Минималан показатељ адекватности капитала износи 12% укупног ризика активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2014. године

29. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

29.5. Управљање капиталом (наставак)

Преглед резерви по регулаторном захтјеву кориштених за обрачун адекватности капитала	31. децембар 2014.	У хиљадама БАМ 31. децембар 2013.
Укупне резерве по регулаторном захтјеву за биланс и ванбиланс	26,574	24,161
Укупна исправка вриједности по IAS 39. и 37. (за биланс и ванбиланс)	12,055	9,656
Посебне резерве за процијењене губитке – конто 812	4,231	4,231
Износ недостајућих резерви за кредитне губитке по АБРС	10,288	10,274

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извјештаја

30. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСИРАЊА

Није било догађаја након датума билансирања, до датума издавања ових финансијских извјештаја, који би захтјевали евентуалне корекције или додатна објелодаљивања у финансијским извјештајима Банке.

31. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Званични курсеви примијењени за прерачун позиција биланса стања на дан 31. децембра 2014. и 2013. године за сљедеће значајније валуте су износили:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембра 2014.	31. децембра 2013.
USD	1.608413	1.419016
CHF	1.626064	1.595424
EUR	1.955830	1.955830